49րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2103 Կ. ՊՈԼԻՍ — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 22 ԱՊՐԻԼ — 5 ՄԱՅԻՍ 1908 — 22 ՆԻՍԱՆ 1324 — 5 ՐԷՊԻՒԼ ԱԽԷՐ 1326

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Փ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պօղը Ալի Ճամբան, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته در
صاحب امتیازی: اوهانس قره
ادارهخانهسی: باب عالی جادهسنده نومرو ٣٨

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 Ֆր.	14 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար համաձայնութեամբ պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ» ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԿՂԵՐԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Այս խորագիրը դնելով յօդուածիս՝ եթէ կ'անջատեմ մեր կղերին օրը օրին օրաթերթերու և հանդէսներու մէջ այնքան հապճեպօրէն ու շատ անգամ ալ անվայելօրէն — քիչ բացառութեամբ — փորձել ուզուած գրականութիւնը բոլոր միւսներէն, պատճառն այն է որ կը հաւատամ կղերական դիրքին բարձրութեան ու կը ցանկամ ալ որ անոնք տարբեր ըլլային իրենց գործնական կեանքին մէջ, իրենց քաղաքութիւններէն ու գրածներէն մանաւանդ։

Սակայն ինչ գրականութիւն է որ կղերը ուզած է մշակել ու կ'ուզէ մշակել, ու քանիներն՝ կը վայելէ այն գրիչը որով կը պարծենան ու որուն միջոցով կը նետուին ասպարէզը լրագրութեան՝ գրագէտի անուն մը կամ աւելի ճիշդը առաջնորդական աւելի փայլուն աթոռ մը կորզելու համար։

Այս հոսանքը՝ այս անհեթեթ գրական շարժումը, վերջերս մանաւանդ երևան եկած է մեր կրօնականներու մէջ, ու մեծ կամ պզտիկ, զարգացեալ կամ տգէտ՝ ժողովուրդի մը առաջնորդական պաշտօնին մէջ թերացողներ, զեղծանողներ հասարակ գրիչ մը ձեռք կ'առնեն շատ հասարակ մտքի խակ պտուղներ հրամցնելու ընթերցողներու, և կամ եթէ շատ նեղն են մտաւորապէս, գաղափարը կը պակսի, ու կրօնական նիւթերու վրայ բնաւ բան մը չգիտեն, ճամբու նօթերը ողջ թող միան, ու ատիկա կը բաւէ։

Մենք կը սպասէինք որ չէ թէ յաւիտենապէս հրաժարէին ճամբու կամ փողոցային նօթեր գրելէ միայն, հապա հեռու մնային լրագրողի հև ի հև վազքէն, չթողէին չլքէին իրենց հովուած ժողովուրդներու կրթական ու եկեղեցական անհրաժեշտ ու օրը օրին պէտքերը, միմիայն մասնակցելու համար լրագրի յօդուածագրութեան, որ աւա՜ղ շատ բան չվաստկցներ իրենց։ Գոնէ եկեղեցական շատ կարևոր նիւթ մը ունենային իրենց գրչին ներքև, գոնէ քարոզածև իմաստալից յօդուածներ ըլլային, գոնէ լեզուաբանական շատ հմտալից արտադրութիւններ ըլլային, գոնէ ճշմարտապէս ու գերազանցօրէն բանաստեղծական սիրտ մը կրէին, մենք շատ սիրով պիտի ուզէինք կարդալ զիրենք, ու պիտի փափաքէինք որ չարունակէին միշտ։

Երբոր կը գրեն սակայն սոսկ երևնալու, գրագէտի հովեր առնելու համար, համբաւ մը կը հալածեն որ սակայն շատ շուտ փախ կուտայ իրենցմէ ալ չվերադառնալու պայմանաւ։

Ինչո՞վ են մեղաւոր այս նորափթիթ վարդապետները կամ քահանաները երբ սին փառքեր կը տածեն, երբ այնքան անհեթեթ կը հանդիսանան իրենց խեղճուկրակ գրուածներով կամ քաղաքածև կրկնութիւններով, քանի որ զիրենք չահագործող թերթերը չեն պակսիր մեր մէջ։ Քահանայ մը կամ նորահաս վարդապետ մը երբ տեղի մը առաջնորդութիւնը կամ փոխանորդութիւնը կը վարէ ու կը տածէ գրագէտ եկեղեցականի մը ցնորքը իր մէջ, անպատճառ մէկ թերթի կամ մէկ քանի թերթերու բաժանորդ գրուելէ վերջը պիտի աշխատի նաև նոր բաժանորդներ հասցնել թերթերուն. ու երբ հրատարակիչ տնօրէնները տեսան գործունէութիւնը այս մարդուն ոչ թէ կրթականապէս, այլ իրենց բաժանորդ հասցնելու, այն ատեն դժբաղդաբար խմբագիրներն են որ իրար կ'անցնին ներբողներ հիւսելու գրասէր, գործունեայ, ժողովրդական վարդապետին։ Ատոր հա՛մար է սակայն թէ ինչպէս շատ անգամ մեր ամէնէն բծախնդիր ու խստապահանջ խմբագիրներն անգամ իրենց օրաթերթերու էջերը լայնօրէն կը բանան մեր ակնարկած տեսակէն անլի ու անհամ, բարբարիկ ու ծիծաղելիօրէն կրկնութիւններով շաղախուած խեղճուկրակ նօթերու առջև, որոնք փողոցէն վերցուած քուրջի կտորի մը պէս կուգան հանգչելու բեհեզեայ ու շողշողուն շրջանակատի մը վրայ։

Կը կարծեմ թէ կը բաւէ այլ ևս լրագրութեան անունով առաջ քշուած առեւտուրի այս ձևը։ Չեմ ըսեր թէ կղերը թող քաշուի հրապարակագրի դեր ստանձնելէ. այդ վճիռը քիչ մը ծանր պիտի ըլլար. բայց կ'ըսեմ որ գրքի ձևով ունի՞ կղերը մեզի ըսելիք գրական աղուոր ու նոր բաներ, կենդանի ու այժմէական հանգամանքներով օժտուած, իրապէս կազդուրիչ ու ընթեռնլի։

Երբե՞ն ի վեր է սակայն որ կղերը, մեր կղերը մանաւանդ, քանի որ մերն է որ մեզ կը հետաքրքրէ, իր դերին գիտակցութիւնը ունեցած է. երբե՞ն ի վեր է որ եկեղեցիին կենդանի տարրն է ինքը։

Ու քանի որ վերջապէս — հազուագիւտ բացառութիւններէ դուրս — իր դերին գիտակից կղերը սկսած է պակսիլ մեր մէջ, թեթևամտութեան ընդհանուր հոսանք մը կ'առաջնորդէ զիրենք ու ստիպուած ենք լռել, ծանրագլուխ ու պատկառոտներու տեղ անպեխ ու անմօրուս նորահաս վարդապետներ ունենալ մեր աչքերուն առջև, որոնք իբր խանութ չահագործել միայն գիտեն իրենց վստահուած ժողովուրդները, այնքան չարաչահօրէն։

Ո՞ւրկէ պէտք է սպասել սակայն կրթութիւնը մեր նորահաս կղերին։

Արմաշը, որուն կը նային մեր աչքերը ու նայեցան ասկէ առաջ։ Ասկէ վերջը սակայն պիտի նայի՞ն, չենք գիտեր։ Արմաշ ունենալ և բանիբուն կղերականներ հասցուց, Արմաշ յեղաշրջեց Հայ կղերին դիրքը, բայց իրապէս մատով ցուցնելիքներ քիչ տուաւ։

Ուրե՞մ... ուրեմն լրագրութեան դիմենք դարձեալ։

Բայց քանի որ վերը յիշուած պարագաներով շատ անգամ ու գրեթէ միշտ լրագիրը եղած է Հայ կղերին սխալ քայլ առնելուն պատճառ, դժուար չէ հասկնալ կարծեմ։

Երբ հանել գամբիւղը նետել պէտք էր այն յօդուածները, կամ մի որ և է քաղաքէ դէպի Պոլիս ճամբորդութեան մը ծիծաղելի նօթերը, որոնք մոռցնել կուտան կրթական եկեղեցական շատ աւելի կարևոր պէտքերը։ Երբ Պիւխները, Հէկէլը Հայ կղերը լրագրին բերնով մեզի կը բացատրէ, երբ կը վիճաբանի, հրապարակագրական գործերու կը խառնուի քանի որ կրթ. և եկեղեցական գործերը չեն պակսիր, ու ասոնք բո՞լոր կ'ընէ իբր թէ իր պարտքը կատարած ըլլալու համար, անգութ ծիծաղ մը մեզ կը պատէ ու չենք կրնար վերջ տալ։

Մենք միամտօրէն եկեղեցիին ու կրթութեան ծառայել կը պահանջենք կղերէն։ Կղերին ափեղցփեղ գրականութեան թշնամին ենք։ Կը ցանկանք որ կղերը իր պարտքը կատարէ լիուլի ու անկէ վերջը զովաբանուի լրագրէն։ Լրագիրը անողոք քննադատը պէտք է ըլլայ կղերին, ու ոչ թէ գործիքը։

Փ. ՆՈՐԻՍ

Գաւառէն

ԳԻՏԱԿԱՆ ԷՋԵՐ

Անթել հեռագիրը նոր գիւտ մը չէ.— Ակնոցին գիւտը.— Լրագիրներուն ծագումը.— Ամենէն աժանագին լրագիրը.— Մարդ լրագիրը։

Քսաներորդ դարը կը պարծենայ անթել հեռագիրը հնարած ըլլալուն համար. սակայն իրականութեան մէջ այնպէս չէ, քանի որ մեր նախահայրերուն ծանօթ էր ան։

«Ժուռնալ տէ Բիւաւէօ», 1662 թուականին, Բարիզի մէջ հրատարակուած գիրքէ մը հետևեալ միջադէպը կը քաղէ։

Գերմանացի մը՝ Հէնրիկոս Մեծի ներկայանալով, յայտարարեր է թէ ինք կրնայ մագնէսի միջոցով խօսեցնել կամ լսեցնել տալ բացակայ անձերը, որչափ որ հեռու ըլլան անոնք։ Երկու մագնիսացած ասեղներ իրարու չփելէ յետոյ, անոնցմէ իւրաքանչիւրը զատ զատ կապած է երկու տարբեր ժամացոյցներու, որոնց չուրջը բոլորածև փորագրուած էին այբուբենի 24 տառերը։ Ըստ այսմ, երբ ուզեր բան մը ըսել կամ լսեցնել, ասեղին ծայրը յաջորդաբար կը բերէր այն գիրերուն վրայ, որոնցմով պիտի կազմէր բառերն ու խօսքերը։ Այս եղանակով, երբ ժամացոյցին մէկ սլաքը շարժման մէջ դրուէր, միւս ժամացոյցին սլաքը նոյն պահուն միևնոյն շարժումին կ'ենթարկուէր, որչափ որ հեռու ըլլար ան։

×

Ակնոցին գիւտը մեր կարծածէն շատ հին է։ Հռոմայեցի կայսր Ներոն՝ ուռանի ապակիներու մէջէն կը դիտէր կրկէսներու մէջ տեղի ունեցած ցուլամարտիկները, և իր ժամանակակիցներէն շատեր կը հետևէին իր օրինակին. Մինչև ԺԴ. դարու վերջերը ակնոցի պարզ ապակիներ կը գործածուէին։

ԺԴ. դարուն սկիզբը մուտ գտան իրական ակնոցները, որոնք սակայն միայն հարուստներուն և ազնուականներուն քիթերուն վրայ կը տեսնուէին, և ա՛յնչափ հազուագիւտ էին որ կտակներու մէջ ակնոցի համար մասնաւոր յօդուած մը կար։

Առաջին ակնոցները շինուեցան Իտալիոյ մէջ։ Հետզհետէ աժանագին ակնոց պատրաստելու գործարաններ հիմնուեցան Հոլանտայի և Գերմանիոյ մէջ։ Նիւրնպերկ և Ռաթէնաու քաղաքները մեծ հռչակ հանեցին վաճառականութեան այս ճիւղին մէջ։

Բայց մինչև այն ատեն կրպճապակները միայն ակնոց կը գործածէին, մինչդեռ այնուհետև իբրև նորաձևութիւն ամէն մարդ սկսաւ ակնոց դնել։

×

Լրագիրներուն ծագումը չա՛տ հին է։ Քրիստոսէն 1750 տարի առաջ, Թուլէմէս Բ. Թագաւորին օրով, Եգիպտոսի Մեմֆիս քաղաքին մէջ ձեռագիր լրագիր մը կը հրատարակուէր։ Նոյնպէս Նաբուգոդոնոսոր Թագաւորին Աքիլլոս աշխարհակալելէն յետոյ Ասարի իշխանութեան օրով արքունի թերթ մը կը հրատարակուէր, և շատ ալ կը ծախուէր։

Հռոմի մէջ, քաղաքացիները հրապարակներու վրայ կը կարդային օրուան դէպքերը, որոնք պատմութեան մէջ «Actes diurnaux» անունով ծանօթ են։

Առաջին զուտ ֆրանսերէն թերթը եղած է «Կազէթ տը Ֆրանս», որուն անդրանիկ թիւը լոյս տեսաւ 1631 Մայիս 1ին, Թէոֆրաստ Ռընոտօյի տնօրէնութեան տակ, և շարունակուեցաւ մինչև 1792։ Այն ատեն տակաւին հեռագիրներու բաժինը գոյութիւն չունէր։

×

Եւրոպացի թերթերը բաղդատմամբ մերիններուն շատ աժան են։ Բարիզի, Լոնտոնի և Պերլինի մէջ կը հրատարակուին այնպիսի օրաթերթեր, որոնք թէ՛ ծաւալով և թէ՛ նիւթերու առատութիւնով կը գերազանցեն մեր թերթերը և հինգ սանթիմի համեստ գինով մը միայն կը ծախուին։

Սակայն այս գինը անհամեմատ մեծ պիտի գտնենք երբ բաղդատենք զայն «bonne graine» լրագիրին գինին հետ, որ Պէլճիքայի մէջ կը հրատարակուի և օրինակը 1 սանթիմի կը ծախուի։

×

Մարդ-լրագիրը վերջերս իր մահկանացուն կնքեց Հէլիկոլանտ կղզիին մէջ, որ քանի մը տարի առաջ Անգլիացիներէն Գերմանացիներուն անցաւ։

Ասիկա տարիքոտ մարդ մըն էր, որ ամէն օր ագարակէ ագարակ կ'երթար և բարձր ձայնով կ'իմացնէր օրուան վերջին դէպքերը։ Երբ ագարակ մը հասնէր, իր հետ ունեցած զանգակը հնչեցնելով, բնակիչները իր շուրջը կը համախմբուէին, և ան բարձրաձայն կը կարդար օրուան լուրերը։ Այս պաշտօնին համար մասնաւոր թոշակ չէր ստանար, այլ ունկնդիրները ստացած լուրերուն չահեկանութեան համեմատ, կը վարձատրէին մարդ-լրագիրը։

Կ'ըսեն թէ ռուսաճապոնական պատերազմի ատեն, այդ խօսուն լրաբերը բաւական մեծկակ հարստութիւն մը դիզեր է իր արհեստին բերմամբ։

Իր մահէն ի վեր, կղզին զրկուած է օրուան լուրերէն, և տեղացիները մինչև այսօր վախճանեալ մարդ-լրագիրին արժանաւոր յաջորդ մը գտած չըլլալով, մտադիր են օտար թերթերու բաժանորդագրուիլ։

ՀՐԱՉԵԱՅ ՏԷՐՈՍԿԻ

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՆՈՐ ՇԷՆՔԵՐԸ

Ահաւասիկ Հիւանդանոցի երկու նոր յարկերուն բացման առթիւ Հոգաբարձութեան ատենապետ Ասլանեան էֆ.ի կարդացած ճառը.—

Այս տաղաւարներու բացման հանդէսին առթիւ ես Հոգաբարձութիւնս նուիրական պարտաւորութիւն կը համարի իր երախտագիտական զգացումները արտայայտել մեր սիրեցեալ Վեհապետին՝ Սուլթան Ապտ-իւլ-Համիտ Կայսեր, Որոյ ամենօրեայ շնորհներէն զատ՝ իր մասնաւոր արտօնութեամբ և շնորհիւ կարողացած ենք այս շէնքերը կառուցանել։ Նաև Պատկ. Վարչութեան և ի մասնաւորի Նորա Սրբազան Նախագահիդ, որուն հզօր աջակցութեամբ և քաջալերութեամբ Հոգաբարձութիւնս կարողացած է խիստ անձուկ ժամանակներու մէջ գործածական վիճակի մէջ դնել սոյն յարկաբաժինները, որոնց բացման հանդէսը կատարելու բարեբաղդութիւնը ունիմք այսօր։

Սրբազան Հա՛յր, իբր քառորդ դար առաջ, հօգելոյս Ներսէս Պատրիարքի օրով, երբ այս Գթութեան Ցարկին վերաշինութեան պէտքը խիստ զգալի և անհրաժեշտ եղած էր, յետ մանրակրկիտ հետազօտութեանց չորս թևի վրայ կառուցման յատակագիծը վերջնականապէս ընդունուած էր ի գործադրութիւն։ Ողբացեալ Միքայէլ էֆէնտի Ցակոբեան, աջակցութեամբ Կիւլպէնկեանց և Ունճեանց և Խաչեանց և Կիւմիւշկէրտանեանց, գործի սկսաւ, սակայն սրտերու միաւորութեանց հանդէպ բնաւորութեանց տարբերութիւններ գործին չարունակութեան մէջ գործակիցները զատեցին, սակայն գործին լրմանը չմնացին։ Սոյն ազնիւ անձնուէրութիւնք օրինակ հանդիսանալով ոչ միայն բացին իրենց քսակը, այլ դիմամ ընելով հանգամանքներուն, հայթայթեցին հարկ եղած գումարը, և հաստատամտութեամբ ամէն խոչընդոտները դիմադրելով առաջ տարին շինութեան գործը։ Միքայէլ Ցակոբեանի երկաթեայ ձեռքը իր հզօր աջակիցներով, քանիցս և հետքն անգամ ջնջեց Պէշճեան Ցարութիւն ամիրայի շինած և վառօդապետ ու ճարտարապետ ամիրաներու քանիցս նորոգած շէնքերուն, որոնք իրաւամբ անգործածելի եղած էին այլևս։

Ազգ. Հիւանդանոցի Հաստատութիւնը շատ բան կը պարտի այս անձնուէրութեանց, որք յաջողեցան բարեշրջման հիմը դնել, առանց որոյ ո՛ և է բարեկարգութիւն անկարելի պիտի ըլլար, այլ սակայն երկու առաջին թևերը միայն կարողացան ամբողջացնել, որոնց բացումը 1890ին կատարուեցաւ և յետոյ լրացաւ պաշտօնատան երրորդ թևը։ Հիւանդարանի չորրորդ թևը կը պակսէր, հիւանդաց յատուկ թևը, անդարմանելի պակաս մը, որ միանգամայն տեղի տուաւ երեք թևերու յատակագծի անիրաւի քննադատութեան վան զի երեք թևերու մէջ զետեղուելիք պատսպարեալները երկուքի մէջ միայն տեղաւորելու բռնադատելու ճիգեր եղան, և նոր ծախքերով ձևափոխութեանց ենթարկեցին, սակայն այսօր կը հաստատուի թէ՝ յատակագիծը ո՛ և է քննադատութենէ զերծ է՝ եթէ չենք իր առաջին նպատակին գործածուի, և առաջուընէ որոշուած թուով պատսպարեալներ պարունակէ։ Այդ նպատակով Ցակոբեան և Ունճեան և Կիւլպէնկեան չառաւիղները ինքնաբերաբար որոշեցին այս երեք մասին բաժնուած վերջին թևին շինութեան ձեռնարկել, որոնցմէ ողբացեալ Ցովհաննէս Ցակոբեանի կառուցած յարկաբաժինը ժամանակին բացուեցաւ, իսկ Ունճեանց և Կիւլպէնկեանց յարկերու բացումն է որ այսօր կատարելու բարեբաղդութիւնը կը վայելեմք ընդ հովանաւորութեամբ Ձեր բարձր Սրբազնութեան և ի ներկայութեան Ազգ. Վարչական Մարմնոց, և բարերարներու փոխանորդաց, մինչ փափաքելի էր նոցա անձամբ ներկայութիւնը վայելել, մանաւանդ Վսեմ. Պատրիկ էֆ.ի, որ բարերարութենէ զատ երկարատև վարիչ եղաւ և շինութեան ոգեւորիչը. ուստի կը խնդրեմք Ձեր բարձր Սրբազնութենէն, որ բարեհաճի մեր և համայն պատսպարելոց երախտագիտութիւնը արտայայտել բարերարաց, և միանգամայն Ձեր օրհնաբեր գերերումն մաղթել նոցա երկար օրեր և ննջեցելոց իւրեանց երկնային հանգիստ։

Հիւանդաց և ախտացելոց սահմանեալ սոյն երեք թևերու ամբողջութիւնը 650 անձեր պատսպարելու սահմանեալ լինելով, կրնայ երևակայուիլ թէ ինչ տեսակ անձկութեան ենթարկուած պիտի լինէին ամէն պատսպարեալներն, որոնց թիւը կը հասնէր 800ի՝

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ)(134)(

ԿԻՐՔԻՆ ԶՈՀԵՐԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ժ.

ԴՈՂ ՍԻՐՏԸ ԴՈՂ

Երկու բարեկամներ երբ տիկ. Շամպրիի տունը հասան, սանդուխներուն գլուխը հանդիպեցան տիկ. Ժաքէնթի զոր ուշադիր զննելէ ետք Նօվանթէլ Կասթօնի դառնալով,

—Ո՞վ է այս կինը, հարցուց։

—Տիկ. Շամպրիի մանկական կաթնտուն է որ թէև հիմա տան մատակարարն է, բայց լիազօր վստահութիւնը կը վայելէ տիկինին և անոր ամէն գաղտնիքներուն հաղորդ է։

—Դէմքը շատ տարօրինակ թուեցաւ ինծ, գնչուի նմանցուցի զայն, եթէ ես ըլլայի տիկ. Շամպրիի հետ ամուսնացողը, հետևեալ օրը այս թթու դէմքը կը վտարէի տունէն։

Տիկ. Շամպրի սենեակին առջև հասած էին, գեղանի տանտիրուհին խիստ յարգանքով ընդունելութիւն ըրաւ անոնց ու Նօվանթէլի ձեռքը սեղմելով,

—Շնորհակալ եմ որ հաճեցաք հրաւէրս ընդունիլ, ըսաւ։

Եւ սակայն մտացի կինը երբ տեսաւ որ Նօվանթէլ չուզեր իր երկնցուցած ձեռքը սեղմել, սքօղուած ճարտարութեամբ մը քաշեց ձեռքը ու Կասթօնի դառնալով,

—Սրտանց շնորհակալ եմ որ ձեր ընկերը բերիք, ըսաւ, զիս երախտապարտ ձգեցիք. այս առտու Օր. Պէռթը տեսայ, հաղորդուելիք խօսք ունիմ ձեզի ըսելիք, Պ. Ռօժէ լսե՞ց զձեզ տունը հրաւիրելս։

—Այո՛, տիկին, պատասխանեց Կասթօն, քիչ առաջ մէկտեղ էինք. Արդարութեան պաշտօնատունը գնաց։

—Այս առտու իրեն ղրկած մէկ նամակիս խօսքը բացա՞ւ։

—Այո՛, տիկին, անոր վրայ խորհրդակցեցանք, նոյն իսկ կ'ուզեմ հաղորդել ձեզ այն որոշումները որոնց յանգեցաւ հօրեղբայրս ձեր նամակին վրայ. Պ. Նօվանթէլ քիչ ետք հօրեղբօրս պիտի երթայ մենք հոս երկարօրէն կը տեսակցինք։

—Հիմա ինչո՞ւ չխօսակցինք. Պ. Նօվանթէլ օտար մը չէ, մեր ամէնէն սիրելի բարեկամն է. ես անկէ ծածուկ գործ չունիմ, նոյն իսկ կը փափաքիմ իր կարծիքը ստանալ Պ. Ռօժէի գրած նամակիս նկատմամբ. կարծեմ համամիտ պիտի գտնուի ինծ, որովհետև Պ. Նօվանթէլ ալ ինծի պէս զգուած է Օբէրայի ոճիրէն և մինչև այս կնճռոտ գործին վերջանալը մեր հարսնիքին յետաձգուիլը շատ յարմար պիտի տեսնէ։

—Իրաւունք ունիք տիկին, պատասխանեց Նօվանթէլ, Օբէրայի դէպքը ձեզի շատ նեղեց. Պ. Ռօժէի խելքը միտքը այդ գործին վրայ էր. մինակ Պ. Ռօժէ չէ սակայն, Բարիզի մէջ օրուան նորութիւն դարձած է հիմա այդ խնդիրով զբաղիլը. սալոններու, քլիւպներու, հաւաքոյթներու մէջ միշտ Օբէրայի ոճիրին վրայ կը խօսին. ամէն մարդ մեծ հետաքրքրութիւն կը ցուցնէ բուն ոճրագործը գտնելու և սակայն հոգ մի՛ ընէք, գործը վախճանին հասած է, ես մանաւանդ վերջացած կը նկատեմ, որովհետև մարդասպանին հետքը յայտնող զօրաւոր ապացոյցներ գտնուած են։

—Ինչպէս... չէի՛ իմացած։

—Կոլիմին մուշտակապատ վերարկուն հագած էր անձնասպան եղած գիշերը. այդ վերարկուին օձիքէն նամակ մը գտնուեցաւ, որուն՝ մարդասպանին կողմէ գրուած ըլլալը տարակոյս չէր։

—Նամա՞կ, ստորագրութիւն ունի՞ այդ նամակը։

—Ո՛չ, ստորագրութիւն չունի, բայց ձեռագիրը շատ ուշագրաւ է. անպատճառ պիտի գտնուի գրողը, Պ. Ռօժէի կարծիքը այս է։

—Նամակը Պ. Ռօժէի ձե՞ռքն է հիմա։

—Ո՛չ, հիմա ձեռքը չէ. բայց կէս ժամ ետք ձեռքը պիտի յանձնեմ։

—Ի՞նչ, դո՞ւք պիտի տաք...։

—Այո՛, տիկի՛ն, ես. ինծ համար միլիոններ արժող այս նամակը յաջողեցայ գտնել, լսեցի որ մուշտակապատ վերարկուն պիտի ծախուի աճուրդատան մէջ. իսկոյն փութացի և ուրիշ մրցակիցներէն վեր գին վճարելով գնեցի, մանրակրկիտ զննութիւն մը կատարեցի վրան և օձիքին մէջէն մէկ քանի թուղթ ու երեք նամակ գտայ, որոնց մէկը տիկ. Բրոզօն, իսկ միւսն ալ Պարանքօսի մարքիզուհին գրած էին. երրորդ նամակը թէև ստորագրութիւն չունէր, բայց յայտնի էր որ Կոլիմինի երրորդ տարփուհին թէև զգուշութեամբ վարուած ու նամակը չէ ստորագրած, սակայն հաշիւ չէ առած թէ անակնկալ զուգադիպութիւններ յաճախ կ'օգնեն այս կարգի գաղտնիքներուն լուսաբանութեան, բնաւ չէ մտածեր որ այն նամակը կրնայ ձեռքը անցնիլ մէկու մը որ նախապէս կարդացած ըլլայ իր ուրիշ ձեռագիրները ու այս անստորագիր նամակը տեսնելուն պէս հասկնայ անոր որո՞ւ կողմէ գրուած ըլլալը։

Նօվանթէլի այս շանթահարիչ յայտարարութեան վրայ պահ մը լռութիւն տիրեց սենեակին մէջ. Կասթօն Նօվանթէլի այս մանրամասն բացատրութիւններէն բան չէր հասկնար ու սիրտը կը նեղուէր, իսկ տիկ. Շամպրի պաղարիւնութիւնը պահել ջանալով հանդերձ վերջին ծայր հետաքրքրութեամբ մտիկ կ'ընէր։

Նօվանթէլ շարունակելով խօսիլ,

—Տարօրինակ չէ՞ք գտներ, շաբաթներէ ի վեր Պ. Ռօժէի ուղեղը տանջող գործին այսպէս անակնկալ կերպով լուսաբանուիլը. ստիպուած ենք Աստուծոյ արդարութեանը վերագրել ոճրագործին այսպէս յայտնուիլը։ Այսչափ տարօրինակ դէպք մը հազուագիւտ է. նախ Օր. Պէռթ Լիւթրալ ամբաստանուեցաւ. հովահարի ձեւով դաշոյնն ու միւս ապացոյցները զայն միայն կը դատապարտէին, ետքը մարքիզուհիին վրայ դարձաւ կասկածը, ժիլլեաի օթեակէն գտնուած կոճակը կը պատշաճէր, վերջը ապացուցուեցաւ անոնց երկուքին ալ անմեղութիւնը. այս անգամ սակայն մարդասպանը՝ օձիքը ձեռք տուաւ, իր ձեռագիրով բռնուեցաւ, այո՛ հիմա ճշդուեցաւ թէ ո՞վ էր բուն ոճրագործը. Նամակը գտնելուս պէս իսկոյն զգացի թէ անոր տէրը պիտի ճանչնայի, վստահ էի բացարձակապէս, գաղտնի զօրութիւն մը կ'ապահովէր զիս. ինչպէս որ դժբաղդութիւնը մինակ չի գար, այնպէս ալ դիպուածը յաճախ կը զուգորդի ուրիշ դիպուածի մը, երբ գլուխս կը ճաթեցնէի ձեռագիրին տէրը գտնելու, միշտ ներքին զգացում մը կ'ըսէր ինծ թէ շատ մօտէն ճանչցած մէկն է ան, ես ալ չեմ գիտեր ի՞նչպէս այս զգացումը կրելս, ինծի այնպէս կը թուի որ ես տեսայ մարդասպանը, խօսեցայ անոր հետ, այսչափ ալ չէ, ինծի այնպէս կը թուի որ այս վերջերս յաճախակի տեսակցած մէկն է այս նամակը գրողը։

(Շարունակելի)

միայն երկու Թեւերու մէջ։ Այս խճողումը ամէն բարեկարգութեան արգելք յարուցանելէ զատ՝ չատ անգամ աղետալի հետեւանքներ ալ կ'ունենար, որով կրնայ մակաբերուիլ թէ այս նորաշէն յարկերը ինչ մեծ բարերար դեր կատարելու սահմանուած են, ոչ միայն պատսպարեալներուն դարմանմանը կատարեալ դիւրութիւններ պատճառելով, այլ նաեւ Հաստատութեանս միւս մասերուն մէջ եղող ամէն կարգի պատսպարելոց վիճակը ըստ կարելւոյն բարւոքելով։

Այս չինութեանց չնորհիւ աղջկանց Որբանոցը ընդարձակուելով կրկնապատիկ տեղ ունեցաւ։ Նոյնպէս ծերանոցի խեղճերը խոնաւ նկուղներէ ազատուելով վայելուչ սրահներու մէջ փոխադրուեցան։ Վերջապէս յիմարաց վիճակն ալ ըստ կարելւոյն բարւոքեցաւ։ Ի բաց առեալ Ս. Ցակոբայ մանչերու որբանոցի ողորմելի վիճակը, որուն մասնակի մեղմացման մասին եղած ջանքերը դժուարութեանց բաղխած լինելով, ցաւ ի սիրտ նոյն կացութեան մէջ կը մնայ, և ո՛ր և է դարման մեր կարողութենէն և իրաւասութենէն վեր ըլլալով Պատկ. Վարչութեան խորին ուչադրութիւնը կը հրաւիրեմք թախանձանօք, և կայս. չնորհիւ արտօնել նորոգ Որբանոցի չինութեան սկզբնաւորութիւն և լրացումը Արհեստանոցի և Գարակէօզեան կտակի միացեալ Խնամակալութեան ջանքերէն կ'ակնկալեմք։

Այսօր բացուած երկու յարկաբաժիններէն Ունճեան յարկաբաժինը կը բաղկանայ մէկ գետնայարկէ, որ ծառայութեանց յատկացեալ է, և երկու յարկերը, որք կը պարունակեն ութը սենեակներ տասնըվեց անկողնով մանաւորներու յատկացեալ և երկու սրահներէ քսանըչորս անկողնով ընդհանուրի յատուկ. համադասմար քառասուն անկողին, որոնք արանց արտաքին հիւանդներու յատկացեալ են։ Իսկ Կիւլպէնկեանց յարկաբաժինը ծառայութեան յատկացեալ գետնայարկէ զատ երեք յարկեր ունի. առաջինը գործողութեան սրահներու և անոնց յարակից պէտքերով և բժշկական սենեակներով. երկրորդ յարկը քսանըհինգ անկողինով արանց ներքին հիւանդութիւններու սահմանուեցաւ, իսկ երրորդ յարկը հիւանդապահուհիներու բնակութեան կը պատկանի, նոր որոշմամբ մը արանց հիւանդարաններուն ամբողջ խնամքը կանանց յատկացուած պիտի ըլլայ, միայն երկու այր հիւանդապահներ պահուած են յատուկ ծառայութեանց համար։ Վերջին Թեւի յատակագծին հեղինակներն են ճարտարապետք Վսեմ. Գէորգ Ասլանեան և Գաբրիէլ Սերվիչէն էֆ.ները, որոնց անհուսնս չնորհապարտ եմք. իսկ գծագրութիւնը ճարտարապետ Ցակոբ էֆ. Ունճեանի, պատրաստութիւնը և չինութիւնը՝ Գրիգոր էֆ. Մելիտոսեանի։ Ցատակագիծը ենթարկուած է յատկապէս կարգեալ ձեռնհաս մասնախումբի մը քննութեան և հաւանութեան, և նորա հաստատութիւնը ստանալէ և Հոգաբարձութեան կողմէ ընդունուելէ յետոյ ներկայացուած է Պատկ. Վարչութեան և նորա վաւերական արտօնութենէ վերջ գործադրութեան դրուած է։

Շինութեանց ծախքը անկողինի վրայ հաշուելով մէն մի անկողնի համար եղած ծախքը չուրջ հարիւր օսմ. ոսկւոյ կը յանգի. իսկ կահաւորման ծախքը մէն մի անկողնոյ համար չուրջ 13 օսմ. ոսկի եղած է, առանց նկատի առնելու ջեռոցի (calorifère) ծախքը, որ առ այժմ յետաձգուած է, և զոր պիտի ջանամք ըստ կարի Հաստատութեան վրայ չծանրացնել։ Թերեւս ոմանք կահաւորման ծախքը չափազանց գտնեն և քննադատութեան նիւթ ընեն ընտիր կարասիները և ամէն պէտքերու գոհացումը տալը։ Սակայն Հոգաբարձութիւնս բոլորովին տարբեր ուղղութեան հետեւելով ընտիր և լրացեալ պատրաստութիւնները հաստատուն և տեւողական գործոց հիմ կը նկատէ, և գոհացուցիչ արդիւնաւորութեան պայման կը կարծէ, և առաջունէ աւելի ծախսերը ապագայ նոր ծախքերու խնայողութիւն կը դատէ, աչխատելով միայն դրամական գործառնութիւնները ամէն կողմանէ խիստ հակակչռի ենթարկել և մինչև իսկ մէկ դահեկանի հաչիւները պաչտօնական մարմիններու ձեռքով քննել։ Բայց համոզուած ենք թէ հակակչռի ենթակայ չէ մեր խնամոց յանձնուած մարդկային կեանքի հաչիւը։ Չէ՞ որ ամենափոքր պակասութիւն մը հիւանդի մը համար աղետալի հետեւանք կրնայ ունենալ։ Չէ՞ մի որ առջենիս գտնուած մարդկային մարմիններու վրայ կատարուած՝ հատման և կտրման գործառնի մէջ ամենաչնչին պակաս մը կեանքի մը վտանգ և մահ կրնայ սպառնալ։ Ուրեմն ինչո՞ւ այս հոյակապ չէնքերը, ինչո՞ւ այսչափ զուրգուրանք հանրութեան կողմանէ այս Գթութեան Ցարկին հանդէպ։ Միթէ բաւական չէ՞ին պարզ և նախնական վիճակի մէջ ապաստանարաններ։ Անչուչտ ամէն անհատ փափաքող է այս Հաստատութիւնն իր կոչման ամենաբարձր մակարդակին հասցընել։ Զուարճութեան համար ո՛չ մէկը դիմում կ'ընէ այս Հաստատութեան, այլ միայն անոնք, որոնք դարմանի, խնամքի, պատսպարութեան և օգնութեան կարօտ են. անո՛նք են որ կը դիմեն։ Ուստի պէտք է հիւանդը իբրև հիւանդ դարմանել ամենակատարեալ խնամքով, մեզ դիմողներուն պէտքերը օրինաւորապէս հայթայթել, զգուչանալ զրկանքէ, զգուչանալ դարմանը երկարելէ, զգուչանալ միջոցներու խնայողութենէ, և կարելի եղածին չափ և չուտ և չատ և լաւ կերպերով խնամքը լրացնել. դարմանը առատացնել, արդիւնքը ապահովել, միով բանիւ ա՛յնպէս դարմանել, ինչպէս անձերնիս կ'ուզէինք դարմանել մեր չրջանակին մէջ։

Ահաւասիկ այս սկզբան վրայ պատրաստած ենք ամէն բան, և պիտի ջանանք՝ ազգին չնորհիւ, օր օրի ամէն ինչ կատարելագործեալ վիճակի հասցընել, որպէս զի մեզ յաջորդողներն ալ այս ընթացքին հետեւող ըլլան։ Ուստի դարձեալ կը կրկնենք մեր աղաչանքը, Սրբազան Հայր, որ բարեհաճիք օրհնել Հաստատութեանս բարերարները և ամէն սատարողները, նաեւ համայն պաչտօնէութիւնը, որ ոգի ի բռին կ'աչխատի յօգուտ Հաստատութեանս։»

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԵԼԵՒՄՈՒՏՔԸ.— Ռայխսթակի Ելմտացոյցի Ցանձնաժողովին մէջ ծանուցուեցաւ որ եթէ նոր վարկեր չաւելնան, յառաջիկայ հինգ տարուան մէջ հարկ պիտի ըլլայ 50 միլիոն անգլ. ոսկի քանակութեամբ նոր փոխառութիւններ կնքել։ Ցանձնաժողովը առաջարկ մը ընդունեց, որով կը յանձնարարուի Ռայխսթակին խնդրել Դաչնակցային Խորհուրդէն, որ օրինագիծ մը ներկայացնէ հաստատելու համար փոխառութիւնները։ Ելմտական նոր նախարար Սիդով կ'ըսէ թէ ինք և գերման անհատական Պետութեանց բոլոր ելմտական նախարարները մտահոգութեան մէջ են փոխառութեանց յաճախուն պէտքին վրայ, և թէ հարկ է որ միջոցներ ձեռք առնուին ելմտացոյցը փոխառութիւններով հաւասարակչռելու քաղաքականութեան վերջ մը տալու համար։

ԳԵՐՄԱՆ ԿԱՑՍՐԸ և ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՂԸ.— Պերլինի յառաջիկայ նաւաչինական ցուցահանդէսին առթիւ, որուն բացումը անձամբ կայսրը պիտի կատարէ, Ն. Վեհափառութիւն պիտի ցուցադրէ տասնըհինգ տեսակ ձոյլ արծաթեայ նմոյչներ, որոնք կը պատկերացնեն մարտանաւերուն զարգացումը ամենահին ժամանակներէ սկսեալ։ Առաջին նմոյչն է Վիքինկ մարտանաւը, 900 թուականին, և միւսներուն մէջ ալ կան անգլիական Կրէյթ Հարրի տիպարը, և Նիլսընի դրօչակիր մարտանաւը, Վիքթորի։

ՃԱՊՈՆՑԻՔ ՔԱԼԻՖՈՐՆԻՈՑ ՄԷՋ.—Ամերիկայի Արեւմտեան Նահանգներուն մէջ ամէնուրեք գերակչիռ եղող հակաճապոնական զգացումները անցեալ կիրակի փողոցային խառնակութեան մը փոխուեցաւ Նաբայի մէջ (Քալիֆորնիա), որու միջոցին ճապոնցի լուացարար մը ծանրապէս գանակոծուեցաւ և ասոր հետեւանքով մեռաւ։ Քաղաքին ճապոնցի բնակիչները տեղական արդարութեան դիմեցին, և ոստիկանութիւնը արտասովոր արագութեամբ ձերբակալեց գլխաւորը՝ Թոմաս Քըֆ։ Ճապոնի հիւպատոսը գործը տեղեկագրեց իր կառավարութեան Թօքիօ։

ՖՐԱՆՍԱՑԻՔ ՍԵՆԵԿԱԼԻ ՄԷՋ.— Արեւմտեան Աֆրիկէի մէջ Սենեկալ գետին եզերքը հաստատուած զինուորական ֆրանսական կայան մը, ուր կը գտնուէին երեսուն արձակաչէններ, հրամանատարութեամբ երեք սպաներու, բնիկներուն լարած ծուղակի մը մէջ ինկաւ, և մէկ սպայէ զատ, ամէնքն ալ սպաննուեցան։

ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ՆԱՒԱՑԻՆ ԱՂԷՏՔ.— Ինչպէս ծանուցուեցաւ, Մացուշիմա ճապոնական դպրոց-յածանաւը ընկղմեցաւ Բէսքատօրէս կղզեխումբին բացերը արկածի հետեւանքով ռումբ մը պայթած ըլլալով։ Իցուքուշիմա և Մաշիսաքէ յածանաւերը նաւազներէն երեսունը ազատեցին, բայց 200 հոգի կորսուեցան, որոնց մէջ է նաեւ Մացուշիմայի նաւապետը։ Դպրոց-յածանաւերուն հրամանատար ծովակալ Եօշիմացու աղէտքին վրայ իր տեղեկագրին մէջ կը յայտարարէ թէ Մաքանկի բացերը խարըսխած միջոցին էր որ տեղի ունեցաւ աղէտքը։ Մարտանաւը անմիջապէս ընկղմեցաւ։ Ուրիչ յածանաւերու մակոյկները Մացուշիմայի մարդիկներէն 141 հոգի ազատեցին, որոնց մէջ են նաեւ քանի մը սպաներ։ Ընդամէնը 300 հոգի էին նաւազները, որոնց մէջ կը գտնուէին նաեւ Մարեչալ Օյամայի և Պառոն Զինդայի զաւակները, որոնք ծովամոյն կը կարծուին։ Մացուշիմայի նաւապետն էր Եօշիմօրի Եաչիրօ։

Ճապոնական նաւատորմին մէջ կեանքի այսքան ծանր կորուստին լուրը Լոնտոն կը հասնի ա՛յնպիսի ատեն մը, երբ Բրիտանական Նաւատորմիղն ալ կ'ողբայ երեք մարտանաւերու և քաջարի նաւազներու կորուստը։ Կը կարծուի թէ մեքենաներուն չափազանց տաքցուելէն առաջ եկած է պայթումը, ինչպէս եղած էր ծովակալ Թոկոյի դրօչակիր մարտանաւին՝ Միխազաի ընկղմումին առթիւ, որ պատահած էր Եօ. Fօզումայի ընկղմումէն վերջ, նոյն պատճառաւ կորսուած էր նաեւ սակէց ՍեՖա զրահաւորը։ Բրիտանական Նաւատորմին մէջ, վերջին աղէտքին հետեւանքով, 700,000 անգլ. ոսկի կը ծախսուի այս միջոցիս զովացուցիչ գործիքներ զետեղելու մարտանաւերուն մէջ, և նոր նախազգուչութիւններ ալ ձեռք կ'առնուին նոյնօրինակ աղէտներու առաջքը առնելու համար։ Մացուշիմա պատերազմական պատմութիւն մը ունի։ Զինաստանի դէմ պատերազմի միջոցին այս մարտանաւը ծովակալ Իթոյի դրօչակիր նաւն էր—ա՛յն մարքիզ Իթոյին՝ որուն վերջը Ռուսիոյ դէմ վերջին պատերազմին յաջող նաւային ռազմագիտութիւնը։ Մացուշիմա Եալուի ճակատամարտին աստիճաններուն վրայ իր դերը ունեցաւ, և անգամ մը խոչոր մէկ ռումբէն զարնուեցաւ։ Մեծ ծակ մը բացուեցաւ անոր կողին վրայ, իր երեք թնդանօթները անկարողութեան մատնուեցան։ Ցաջորդ տեսարանը սրտաճմլիկ էր, որովհետեւ 100ի չափ սպաներ և նաւազներ մեռան կամ վիրաւորուեցան։ Այդ աղէտքին պահուն Մացուշիմայի նաւազները ամէնքն ալ կտաւէ զգեստ հագած էին, որով չուտ բռնկեցան, չատերն ալ երկայն մօրուք ունենալով, ահռելիօրէն այրեցան։ Տեսարանը սոսկալի էր. մարդոց մազերն ու մօրուքները բոցերու մէջ մարտանաւին ամէն կողմերը կը վազէին մոլեգնաբար բոցերը մարելու միջոց փնտռելու համար։ Բայց բոցը կը լիզէր խեղճերուն երեսները և գլուխները, և ցաւին հոգեվարքը կը յիմարեցնէր զիրենք։ Այս աղէտքէն ետքը, որ չինեւճապոնական պատերազմին տեղի ունեցաւ, Մացուշիման նորոգեցին, որ մասնակցեցաւ Ռուսիոյ դէմ վերջին պատերազմին։ Ցուչիմայի ճակատամարտին մէջ ծովակալ Քաթաօքայի դրօչը կը պարզէր, և ուրիչ ճապոնաւերու հետ մէկտեղ սաստիկ նեղեց Թշնամին վերջապահ նաւախումբը, յառաջանալով մինչեւ դէպ ի Թօկօ և Քամիմուրա ծովակալներուն զրահապատ տորմիղը։ Մացուշիմայի և ուրիչ ճապոնական մէկ քանի յածանաւերու չնորհիւ էր որ ռուս ծովակալ Էնքուիստ Մանիլա փախաւ և հոն ապաստան գտաւ ռուսական կարգ մը յածանաւերուն համար։ Մացուշիմա կիսազրահ յածանաւ մըն էր բոլորովին նորաձեւ, 4277 թօնօ տարողութիւն ունէր։ Շինուած էր 1890ին Ֆրանսայի Սէյնի նաւարանին մէջ։ Երկու պտուտակ ունէր, և մէկ ծխնելոյզ։ Երկայնութիւնն էր 2655 ոտնաչափ, լայնութիւնը 50. Իր անուանական արագութիւնն էր 15.7 հանգոյց, բայց 12 հանգոյցի միայն կարողութիւն ունէր։

ԱԼԱՆՏ ԿՂԶԻՆԵՐԸ.—Հիմակ որ կնքուած է Պալթիկեան ծովուն պայմանագրութիւնը, Եւրոպայի մէջ զարմանքով պիտի կարդան Բեթերսպուրկի արտաքին գործոց Նախարարութեան օրկանը եղող Նովոյէ Վրէմիայի խմբագրականը, որով կը յայտարարէ թէ հիմա Ռուսիա ազատ է իր վեհապետական իրաւունքները ի գործ դնելու Պալթիկի մէջ իր կղզային ստացուածներուն մէջ, և ասոնց կարգէն է Ալանտ կղզիխումբը։ Ուստի եթէ Ռուսիա սկսի ամրացնել Ալանտ արքիպեղագոսը, նոյն իսկ Շուէտ չի կրնար բողոքել այն մտօք թէ ասիկա բանաւոր մըն է Պալթիկ ծովու համաձայնութեան ոգիին։ Նովոյէ Վրէմիա սակայն ո՛րքան որ ազդեցիկ թերթ մըն է, բայց կ'երեւի թէ այս յօդուածը Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան կարծիքին թարգման չէ, քանի որ Ալանտ կղզիներուն ամրացումը իբրեւ իրաւունք չի ճանչցուիր Ռուսիոյ։ (Տե՛ս հեռագիրները)։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ՋԱՆՔԵՐԸ ԻՐ ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ.—Ռայխսթակը այս միջոցիս կ'զբաղի Նորտտայչէ Լօյտ չոգենաւային ընկերութեան տարեկան կառավարական վարկը 25000 անգլ. ոսկի աւելցնելու, պայմանաւ որ չորս չաբաթը անգամ մը սպասարկութիւն ըլլայ Նոր Կուինիոյ գերմանական գաղթավայրին և Ճաբոնի ու Աւստրալիոյ միջեւ։ Կառավարութիւնը յայտարարեց թէ 1886էն ի վեր գերման չոգենաւային ընկերութիւնները վերջին աստիճան գոհացուցիչ արդիւնք ցոյց տուած են ի նպաստ գերմանական չահերուն։ 1888ին Նորտտայչէ Լօյտի փոխադրութեանց գումարը թօնոյի հաչուով 83477 էր Արեւելեան Ասիոյ և Աւստրալիոյ մէջ, այս գումարը 1906ին բարձրացաւ 283,333 թօնոյի, վաճառքներուն ամբողջ դրամական արժէքը 3 միլիոն 775,000 անգլ. ոսկիէն բարձրացաւ 18 միլիոն 45,000 անգլ. ոսկիի, և փոխադրուած ուղեւորներուն թիւը 12,223էն բարձրացաւ 35,948ի։ Դէպ ի Զինաստան արտածուիքները 1889ին 1 միլիոն 120,000 անգլ. ոսկի դրամական արժէք կը ներկայացնէին, այս գումարը 1907ին բարձրացաւ 3 միլիոն 155,000 անգլ. ոսկիի, Ճաբոնի հետ վաճառականութիւնը, որ 188 ին 925,000 անգլ. ոսկի կը ներկայացնէր, 1907ին եղաւ 5 միլիոն 100,000 անգլ. ոսկի։ Պէտք է գիտնալ թէ այս հաչիւը կը վերաբերի միայն Պետութենէն նպաստ ընդունող Նորտտայչէ Լօյտին, Ռայխսթակը օրինագիծը ղրկեց ելմտացոյցի յանձնաժողովին։

ԳԵՐՄԱՆ ՆԱՒԱՑԻՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ.—Գերման նաւատորմիղը զօրացնելու և անոր միութիւններուն թիւը տարուէ տարի աւելցնելու նպատակաւ կազմուած ժողովրդային և ազնուական այս դաչնակցութիւնը, որուն չատ կը համակրի Վիլհէլմ կայսր, հակառակ իր ներքին ինչ ինչ անհամաձայնութիւններուն չարունակ կը յառաջդիմէ։ 1907ի տեղեկագիրը, որ այս օրերս հրատարակուեցաւ, կը ցուցնէ թէ տասներկու ամսուան մէջ անդամներուն ամբողջ թիւը 907,000էն 1 միլիոն 19,000ի բարձրացաւ։

ՄԻՔԱՏՈՆ ԵՒ ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԸ.— Ճաբոնի կայսերական պատուանչանը, ամէնէն բարձրը, զոր Միքատոն կրնայ տալ ո և է օտարականի, տրուեցաւ ամերիկացի սեղանաւոր և հեղինակ Մր. Հէնրի Քլիւզի։ Մր. Քլիւզ 1871էն ի վեր չփումի մէջ է ճաբոնական մարդոց և գործերուն հետ։ Այդ տարին ճաբոնական կառավարութիւնը Իթօ մարքիզը (հիմա իչխան) Ամերիկա և Եւրոպա ղրկեց օտար սեղանաւորական դրութիւնները ուսումնասիրելու նպատակաւ։ Ամերիկեան նախագահ Կրանթ Մր. Քլիւզը որոչեց որ Ճաբոնցիին բացատրէ ամերիկեան դրամական դրութեան մեքենականութիւնը, և Մր. Քլիւզի թելադրութիւններէն չատերը ընդունուեցան ճաբոնական դրութեան վերաքննիչ յանձնաժողովներուն կողմէ։ Այդ ժամանակէն ի վեր Մր. Քլիւզ չարունակ կը թղթակցէր իչխան Իթոյի հետ, և ինք ալ ընդունած էր և հիւրընկալած էր չատ մը նչանաւոր ճաբոնցիներ։

ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐԸ ՄՈՍԿՈՒԱՑԻ ՄԷՋ.— Մոսկուա քաղաքին մէկ հինգերորդ մասը ջուրին տակ էր մինչեւ անցեալ Բչ. օր։ Արկածեալներուն թիւն է 50,000 և նիւթական վնասը 30 միլիոն րուպլի է։ Բանի մը ճարտարարուեստական տուներ ահագին կորուստներ կրած են։ Ջուրը 35 ոտնաչափ բարձրացաւ սովորական մակարդակէն։ Բնակիչները ամբողջ չաբաթ գիչերը անցուցին տուներու տանիքներուն վրայ, ջուրէն պաչարուած և խոր խաւարի մէջ։

ԱՀՌԵԼԻ ՈՃԻՐ ՄԸ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՄԷՋ.— Անցեալ Բչ. իրիկուն տարօրինակ կերպով գաղանային տռամ մը երեւան հանուեցաւ Նիւ Եորքի մէկ արուարձանին մէջ։ Ճէյմս Ֆարմըր և իր կինը ձերբակալուեցան իրենց վաղեմի բարեկամ ու դրացի տիկին Պրէննընը— ծերուկ կին մը— սպաննած ըլլալու ամբաստանութեամբ։ Ֆարմըրները, որոնք եօթանասունը անցուցած են, վերջերս տէր եղած էին մեռած կնոջ տունին, պնդելով թէ իրենք անոր ողջութեանը գնած էին զայն, դրամ տալով անոր։ Ոճրագործութիւնը և ոճիրը երեւան եկաւ, երբ հանգուցեալին ամուսինը բողոքելով պնդեց որ տանը մէջ խուզարկութիւն մը ըլլայ և փնտռուի իր անյայտօրէն մեռած կնոջ դիակը։ Ոստիկանութիւնը ներս մտաւ, և գտաւ սնտուկը և անոր մէջ սպաննուած կինը։ Տիկին Պրէննէն անցեալ Եչ.էն ի վեր անյայտ եղած էր, և երկար խուզարկութենէ վերջ իր ամուսինը եզրակացուցած էր թէ այս գաղտնիքին բանալին Տէր և Տիկին Ֆարմըրի քով կրնար գտնուիլ։ Եւ իրաւ ալ վերջինը խոստովանեցաւ։ Կը պատմէ թէ ի՛նչպէս, ամիսներ առաջ, ծրագրեց իր ամենամօտ դրացուհիին և ամենամտերիմ բարեկամուհիին, ծերուկ և բարեսիրտ կնոջ մահը. թէ ի՛նչպէս ճամբան հարթեց այս մեծագոյն ոճիրին՝ խարդախ մուրհակով մը իրեն փոխանցելով իր զոհին տունը. թէ ի՛նչպէս խարդախութեամբ տուն հրաւիրեց զայն. թէ ի՛նչպէս իր էրկանը օգնութեամբ սպաննեց զայն կացինով, թէ ի՛նչպէս մարմինը ծրարեց սնտուկի մը մէջ, և թէ ի՛նչպէս մեռած կնոջ տունը մտնելով հոն տեղ մը պահեց սնտուկը և անոր սոսկալի գաղտնիքը, և թէ ի՛նչպէս, երբ քամիմէլի գիւտը եղաւ վերջապէս, իր թռմած ձեռքերը ոստիկանական ձեռնակապ չղթային անցուցած միջոցին, ըսաւ պարզապէս.— «Այո՛, մենք ըրինք, ես և Ճիմմի» (Ճէյմս, էրիկը)։ Տիկին Ֆարմըրի խոստովանութիւնը չատ մանրամասնեալ է, ո և է եղերական պարագայ զանց առնուած չէ։

«Ես և Ճիմմի», ըսաւ, «ծրագրեցինք զայն ամիսներէ ի վեր։ Բարի պատուական պառաւ մըն էր Տիկին Պրէննէն, բարի դրացի մը, և յաճախ մեզի հետ կ'առնէր իր գարեջուրը, և— այո՛— չատ անգամ ալ միասին կը ծխէինք։ Իրարու հետ սրտակից էինք, Ո՛չ, բնաւ իրարու սիրտ ցաւցուցած չէինք, միայն թէ ինք չատ դրամ ունէր և աղուոր տունի մէջ կ'ապրէր։ Ա՛խ, երբ մտածէք թէ մենք դրամը չատ կը սիրէինք, ինչպէս նաեւ աղուոր տուները. ուստի ես և Ճիմմի խորհեցանք թէ չարիք մը ըրած չենք ըլլար պառաւը մէջտեղէն վերցնելով, բաւական է որ մէջտեղ չըլլէ գործը։ Ուստի ծրագրեցինք ու ծրագրեցինք, երկար, երկա՜ր ատեն և ամենայն խղճմտութեամբ։ Եթէ յաջողինք, գոնէ փորձած կ'ըլլանք, ըսաւ Ճիմմի։ Անցեալ Հոկտ.ին ամէն բան պատրաստած էինք։ Ես և Ճիմմի մեր արուարձանին նոտարին պաչտօնատունը գացինք։ Ես ա՛յնպէս ձեւացուցի թէ Տիկին Պրէննէնը եմ, և մուրհակով էրկանս վրայ հանեցի Տիկին Պրէննէնի տունը և բոլոր կարասիները, խաբելով թէ ամէնքն ալ իմինս են։ Նոտարը բնաւ կասկածի չգնաց, ոչ ալ քովը գտնուողները։ Ամէնքն ալ իրաւ հաւատացին թէ ես Տիկին Պրէննէնը եմ և թէ ամէն բան օրինական էր։ Բայց միացեալը ընելը աւելի դժուար էր։ Ցաճախ մեր տունը կանչած էինք Տիկին Պրէննէնը, որպէս զի գայ պատկերներ տեսնէ, զորս էրիկս կը գծէր։ Անցեալ Եչ. օր ա՛լ մեր բախտը փորձելու օրն էր։ Մր. Պրէննէն բացակայ էր տունէն։ Պատուհանէն կանչեցի Տիկին Պրէննէնը որ գայ աղուոր պատկերներ տեսնէ։ Ճիմմի կացինը դրան ետեւը դրած էր, որպէս զի պատրաստ ըլլայ։ Տիկինը նստաւ բազմոցին վրայ և սկէտ նկէտ կը խօսէինք կը խնդայինք, երբ Ճիմմի յանկարծ ըսաւ.— «Ո՛վ է անցնողը»։ Տիկին Պրէննէն կանանց հետաքրքրութեամբ պատուհանը վազեց տեսնելու համար թէ ո՛վ է, և հոն կացինը վեր վերցուցի և իջայ գլխուն ետեւէն։ Պզտիկ ձայն մը միայն հանեց, և երեսին վրայ ինկաւ, երեք-չորս անգամ ալ զարկի, և Ճիմմի ըսաւ թէ ա՛լ բաւական է, որովհետեւ մեռած էր, ուստի սնտուկը բերինք և մէջը ծրարեցինք զայն։»

ՔՐՈՆԻԿ

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Ակներեւ է որ լաւագոյն սերունդ մը ունենալու համար ջանադիր ըլլալու ենք մեր պզտիկներուն լաւագոյն կրթութիւնը տալ։ Պզտիկները իրենց կեանքին ամէնէն հաճելի պահերը անցընելու են մանկապարտէզներուն մէջ և սակայն ցաւալի է ըսել որ մեր մանկապարտէզները զուրկ են այն հրապոյրներէն որ անհրաժեչտ է, մանուկը անբաժան ընելու համար դպրոցէն։

Ս. Փրկչեան Աղջկանց Որբանոցին մանկապարտէզը, բարեբաղդութիւնը ունեցած է տարիէ մը ի վեր իբր վարիչ ունենալու իսկապէս անունին արժանի մանկավարժուհի մը։ Օր. Եսթեր Պօղոսեան մանուկներուն հետ ապրելու գեղեցիկ արուեստը, գիտութիւնը, երկարօրէն ուսումնասիրած՝ Զուիցերիոյ և Գերմանիոյ մանկավարժական կարեւոր կեդրոններուն մէջ, փոխանակ մեծ թաղի մը մանկապարտէզին վարչութեան տենչալու, որուն ամէն կերպով արժանի է, համեստութիւնը ունեցած է այս աչքէ հեռու կեդրոնին մէջ գործելու։ Շնորհալի օրիորդը գոհ է իր այս անձնուիրութենէն, սակայն դժուարութիւններ չեն պակսիր իրեն առջև, այսպէս, մանկապարտէզին մէջ չկայ ամենափոքր նուագարան մը. և չափազանց յոգնեցուցիչ է միեւնոյն ատենը երգերը և պարերը վարելը։ Օր. Պօղոսեան վստահ է թէ Մանզումէի բարեսիրտ ընթերցողներէն մին կամ ոմանք պիտի ուզեն մանկապարտէզը օժտել գէթ առմօնիոմով մը, որուն գնումը մեծ գումարի մը չի կարօտիր, նոյն իսկ կարելի է ութը ոսկիով առմօնիոմ մը գնել որուն նուագով որբերը պարեն և երգեն։

Ահա գեղեցիկ առիթ մը ուրախացընելու մեր որբիկները, միեւնոյն ատեն բարի գործ մը կատարած ըլլալու սիրտի գոհունակութիւնն ալ վայելած ըլլալու համար։

Ս. ՓԱՏՐԻԱՐՔԸ երեկ իր բնակարանը մնալով զբաղեցաւ ընթացիկ գործերով, և այսօր կ'իջնէ Պատրիարքարան, նախագահելու համար Կրօն. Ժողովոյ նիստին։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ԽՈՀԱՆՈՑՆԵՐԸ.— Հոգաբարձութիւնը որոչեց, անգլիացի հիւանդապահուհիներու դիմումին վրայ, կերակուրներու պատրաստութիւնը բաժնել իւրաքանչիւր յարկերուն մէջ։ Նոր յարկաբաժիններուն մէջ, անգլիացի հիւանդապահուհիներու հսկողութեան տակ, պիտի պատրաստուին հիւանդներու կերակուրները, Որբանոցի կերակուրները պիտի պատրաստուին Որբանոցին մէջ, իսկ յիմարներուն, ծերերուն և միւս պատսպարեալներուն կերակուրները արդի մեծ խոհանոցին մէջ պիտի պատրաստուին։ Մաղթելի էր որ այս բաժանումին հետեւանքով մանուկք զրկանք չքաչէր և երբ մէկ յարկաբաժնին մէջ տրամադրելի անհրաժեչտներուն ամէնէն ընտիրները կը ճաչակեն, միւսներուն առջեւ անխնամ պատրաստուած կերակուրներ չդրուին։

ՄՈՒՇԷՆ կը ծանուցանեն Պատրիարքարան թէ Մշոյ Առաքելոց վանքին միաբաններէն Տ. Պետրոս վրդ. Տէր Կիրակոսեան վախճաներ է անցեալ ամսուն, 73 տարեկան հասակին մէջ։

ՍԻՍԻ Ս. Եկեղեցւոյն Թաղ. Խորհուրդը լրացուցած ըլլալով իր քառամեայ չրջանը, Ս. Կաթողիկոսին հրամանով խորհուրդի նախագահ Տ. Ղեւոնդ վրդ. Նախորդ թաղականութեան աջակցութեամբ նոր Թաղ. Խորհուրդ մը ընտրեց հետեւեալ անձերէ։ Տեարք Սողոմոն Փուլուտճեան՝ ատենապետ, Կարապետ Նալպանտեան՝ ատենադպիր, Աստուածատուր Տալաապանեան՝ գանձապետ, Գրիգոր Մըճըրեան, Գրիգոր Կարապետեան, Աւետիս Փուլուտճեան, Մանուկ Բէքմէզճեան։

Նորընտիր Թաղ. Խորհուրդը ընտրեց հոգաբարձութիւն մը հետեւեալ անձերէ. Տեարք Մատթէոս Նազարեան, Մկրտիչ Փուլուտճեան, Կարապետ Բաթթեան, Ցարութիւն Քէչէճեան, Խորէն Բաչպէզեան և Եղիազար Աւագեան։

ՈՒՇԱՔ գիւղաքաղաքին եկեղեցական ու կրթական գործերը կարգադրելու համար վիճակին առաջն. տեղապահ Տ. Երուանդ վրդ. Փէրտահճեան մօտի վերջերը Աֆիոն Գարահիսարէն Ուչաք ժամաներ և մէկ քանի օրէն վերադարձեր է։ Տեղապահ Հայրը ժողովրդեան խնդրանքին գոհացում տալու համար հեռագրաւ Ուչաք կոչեր է Աֆիոն Գարահիսարի առաջն. փոխանորդ Տ. Սամբրէ քհն. Աւագեանը և որ իբր իր պաչտօնին գիտակ կրօնական՝ յաջողած է ժողովրդեան աչքն ու համակրանքը վայելել անօրինական օրերուն և Ս. Զատկի առթիւ հանդիսաւոր արարողութիւններով ու հմտալից և սրտայոյզ քարոզութիւններով հոգեւորապէս մխիթարեր է ժողովուրդը որ խուռն բազմութեամբ կը դիմէր եկեղեցի։

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱՑԷՆ կը գրեն թէ քաղաքին մէջ բաւական հիւանդներ կան, մեծերը կը տառապին ինֆուլէնցայէ՝ իսկ փոքրիկները մեծ մասամբ հարսանիթ եղած են, բարեբաղդաբար չափազանց զգուչութեանց հետեւանօք մեռնողներ չկան։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ Նոր երկու յարկերուն բացման առթիւ հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են.— Կարապետ էֆ. Թահտապրունեան 1080, Բարսեղ էֆ. Հալաճեան 1080, Տէր և Տիկին Աստուածատուր Հարենց 540, Պ. Սիմոն Միրզաեան 216, Ցակոբ էֆ. Ցակոբօֆ 216, Տիկին Մաննիկ Եվրէնեան 324, Ագրիպաս էֆ. Ստեփանեան 108, Արտաչէս Մկրեան 108 ղրչ.։

ՀԱՑ-ՀՌՈՄԷԱԿԱՆՆԵՐԷՆ.—Սվազի և Մարաչի եպիսկոպոսական ընտրութիւնները ասկէց տարի մը առաջ հաստատուած էին Կ. Պատրիարք Տ. Սապպաղեան Սրբազանի նախագահութեամբ գումարուած Սինոդին կողմէ և Բրօբականտայի ղրկուած՝ վաւերացուելու համար։ Այս անգամ Բրօբականտայի ժողովը նոյն եպիսկոպոսներուն վերաբերեալ թուղթերը Պիոս Պապին յանձնած է։ Կը լսենք թէ այս ընտրութիւնը յապաղման ենթարկուած է, մինչ միւս կողմէ թեմականները անհամբեր իրենց առաջնորդներուն կ'սպասեն, քանի որ իրենց եկեղեցական և կրթական գործերը երեսի վրայ մնացած են։

ՍԱՄԱԹԻՈՑ երեք թաղերու աղքատաց խնամակալութիւնը չնորհակալութեամբ ստացաւ Ս. Զատկի առթիւ բարեսէր թաղեցւոց կողմէ եղած հետեւեալ նուէրները.— Գեր. Տ. Գաբրիէլ եպիսկ. Ճէվահիրճեան 20 ղրչ., Գեր. Տ. Զաւէն Ծ. վրդ. Տէր Եղիաեան 40, Տեարք՝ Գասնիկ Համբարձումեան 120, Ալիքսան Պարտիզպանեան փոխան ծաղկեպսակի 40, Գառնիկ Հայոցեան, Լեւոն Էթմէքճեան, Ցակոբ Համամճեան, Մանասէ Սուլթանեան, Ցակոբ Արզումանեան 20ական ղրչ., Կարապետ Մեծատուրեան և Հաճի Կարապետ Արմաղանեան 10ական ղրչ., Գրիգոր Թաթլեան, Պօղոս Եվլաոեան, Բարթամ Տէվլէթեան և Մկրտիչ Քէօսէճեան 5ական ղրչ., նոյնպէս խորին չնորհակալութեամբ ստացաւ ձեռամբ Մաքսուտ էֆ. Նաւկիլէճեանի յանուն աղքատաց եղած 270 ղրչ.ի նուէրը։

Գլխարկավաճառ Մէստճեան վաճառատան ազդը կարդալ չորրորդ երես։

ՎԱՂՈՒԸՆԷ
ԿԸ ՍԿՍԻՆՔ
ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ ՄԸ
ՄԻԼԻՈՆՆԵՐՈՒՆ ԽԱՂԵՐԸ

Հասարակ վէպ մը չկարծէք զայն, անիկա գրուած է ընթերցողներուն ուշադրութիւնը միշտ վառ պահելու և առանց ձանձրոյթի գրական հաճոյք մը պատճառելու համար։ Արդէն երբ մարդ միլիոններու հետ կը խաղայ, մանաւանդ, հարիւրաւոր միլիոններու հետ, կարելի՞ բան է որ ձանձրոյթը, տաղտուկը մօտենան անոր։

Վէպին անձերը ա՛յնպէս մը պատկերացած են գրուածքին մէջ որ մարդ անոնց հետ չփակելու, անոնց ամէն զգացումներուն մասնակցելու պատրանքը կ'ունենայ առ յաւէտ։ Անվերջ նկարագրութիւններ, անպատ խորհրդածութիւններ գործ չպիտի ունենան,

ՄԻԼԻՈՆՆԵՐՈՒՆ ԽԱՂԵՐԸին մէջ

ուր արագ գործունէութիւն, հեւ ի հեւ վազք, անդուլ պայքար, մրցում և անընդմիջական հետապնդում կը գլեն զիրար։

Մանզումէ բնաւ յուսախաբ ըրած չէ իր ընթերցողները և ամէնուն գոհունակութեան արժանացած է իր նախընտրած վէպերովը։

ՄԻԼԻՈՆՆԵՐՈՒՆ ԽԱՂԵՐԸ

մանաւանդ այնպէս մը գրուած է, ուր տեսարանները իրարու կը յաջորդեն արագ ու խիստ բնական հանգոյցով մը, և ընթերցողը անզուսպ հետաքրքրութիւն մը կը զգայ կարդալու, չարունակ կարդալու։

Սրամտութիւնը առանցքն է մեր նոր վէպին, որ ծայրէ ծայր ուշիմութիւն, հանճար, հեռատեսութիւն և պատրաստաբանութիւն կը բուրէ։

Մարդիկ չեն քալեր Միլիոններուն խաղերուն մէջ. կեանքը սուր է հոն, կը վազեն, չուտով կը բացատրեն իրենց միտքը, իրականութիւնը իր ամբողջութեամբը պատկերելով ճարտարօրէն ու բնական կերպով։

ՆՈՐ ՈՃՈՎ ՎԷՊ

կարդացի չէ կրնար ըսել այն որ վայելած չէ

ՄԻԼԻՈՆՆԵՐՈՒՆ ԽԱՂԵՐԸ

զոր կը սկսինք վաղուան թիւով Մանզումէի առաջին էջին մէջ։

Իսկ մեր ներկայ թերթօնը

ԿԻՐՔԻՆ ԶՈՀԵՐԸ

հասած է իր վերջաւորութեանը որ մէկ քանի օրուան մէջ պիտի ամբողջանայ ՄԱՆՋՈՒՄԷԻ Ե. էջին մէջ։

ԱՏԱՓԱԶԱՐԻ
ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Անցեալ իրիկուն, Բողոք. Հայոց եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցաւ Եր. Քրիստ. Ընկերակցութեան սարքած նուագահանդէսը, որուն ներկայ էր ընտրեալ խուռն բազմութիւն մը, Հայ, Թուրք և Ցոյն հասարակութիւններէն։

Հանդէսը սկսաւ Համիտիէ Մարշով, զոր դաշնակի վրայ նուագեց Միս Քինի և որ ունկնդրուեցաւ յոտնկայս։ Երգիչ խումբին երգած լատիներէն մէկ երգէն վերջ՝ բեմ ելաւ Ռօպէրթ Գօլէճի Ջութակի ուսուցիչ Մ. Ֆլօրոս, որ յատկապէս հրաւիրուած էր այս նուագահանդէսին համար և որուն հոգին կազմեց մինչև վերջ, նուագեց ջութակի վրայ Պէթհովէնի «Ռօմանս ան Սօլ»ը, մելամաղձոտ եղանակ մը՝ ուր կարծես ցաւն է որ կը խօսի, և յետոյ Հիւպէյի «Լէ Ֆիլէօզ»ը։ Տիկին Թօսունեան դաշնակի վրայ առանձին նուագեց Լէյպաժի «Ֆանթէզի Պրիյանթ»ը, դանդաղ, մրմնջող ձայներով, և տեղ տեղ պատրանքը տալով ծովափին վրայ փշրուող ալիքներուն։ Օրք. Ա. Աւետեան և Կ. Ցովհաննէսեանի երգած «Տի Լայթ օվ Սթարս» անգլ. երգէն վերջ՝ Մ. Ֆլօրոս կրկին բեմ ելլելով նուագեց Վիէնիէվսքի «Լէ վան»ը, հրաշալի կտոր մը՝ ուր կրակոտ, յուզմունքոտ, մելամաղձիկ ու լացնող խաղեր կը խառնուէին անդունդէն եկող ձայներու։ Յետոյ նուագեց Շ. տը Պէրիոյի «Ճրդէր Վարիէ»ն, որ փոփոխակի մեզ տարաւ ամէնէն զուարթ հորիզոններէն ամէնէն մելամաղձիկները։ Ապա Օրք. Պ. Նոտուլեան, Բ. Գավալճեան, Մ. Ցովակիմեան և Հ. Արզումանեան եկան գրաւել բեմը, ուր նուագեցին Ֆրիմանի «Ֆիլ էզ էյ պըրտ»ը, լսել ըսել տալով մեզի երկնային անուշ ու մեղմ ձայնը իրենց Ֆանթէզիին մէջէն, լեցնելով թրթռուն բզզիւնով մը որ թիթեռնիկներու խօլ վազքին ու պզտիկ թռչուններու թեթև թևաթափին պատրանքը կուտար։ Աղջիկներու երգած անգլերէն երգէն վերջ կրկին Մ. Ֆլօրոս ելաւ բեմին վրայ, իր հեղինակութիւններէն «Պէրսէօզ տը Նօէլ»ը, և «Ֆէթ Վիլաժուազ»ը նուագելու. երկուքն ալ հաւասարապէս գեղեցիկ, որոնք ցուցցին Մ. Ֆլօրոսի որչափ նուագելու, նոյնչափ ալ հեղինակելու ճարտարութիւնը։ Նուագահանդէսին առաջին մասը լրացաւ Քոսթաքիի «Րէվէյլ տիւ Լիօն»ով. զոր երկու դաշնակի վրայ մեծ ճարտարութիւնով նուագեցին Օրք. Քինի և Ա. Քավալճեան ու Տիկնայք՝ Է. Թօսունեան և Ե. Ճէճիզեան։

Երկրորդ մասը սկսաւ երիտասարդներու խումբին քըքըշալից մէկ երգովը, որմէ վերջ Տիկ. Ե. Ճէճիզեան և Օր. Ա. Գավալճեան դաշնակի վրայ նուագեցին Շամինատի «Լը Մաթէն»ը, առտուան զարթօնքին անուշութիւնները բերելով իրենց նուագին հետ։ Եւ յետոյ նորէն Մ. Ֆլօրոս է որ բեմ կ'ելլէ մեր հոգիները ցնցելու Շօբէնի «Նօքթիւրն»ով. մութէն արտածորող թաղծոտ ձայներ էին ասոնք, կամ գիշերուան մէջ՝ սիրահարի մը հեծեծումները։ Յետոյ նուագեց Սարազադէի «Ռօմանս Անտալուզ»ը և Նաչէզի «Տանս Ցիկան»ը, որոնք հաւասարապէս մոգեցին մեզ։ Այս անգամ Միս Քինի դաշնակով և Օր. Ա. Գավալճեան երգեհոնով նուագեցին Վակնէրի «Թանհաուզէր»ը, որ հոգիներու հետ խօսող արուեստոտ կտոր մըն է։ Միս Քինի դաշնակով նուագեց Պօհմ «Թրաումէրրայ ան Քամէն»ը։ Աղջիկներու խումբը երգեց անգլ. երգ մը և Մ. Ֆլօրոս կրկին բեմ ելաւ Լըքլէրի «Սառապանտ է Թամպուրէն»ով անգամ մը ևս մոգելու համար։ Որոտընդոստ ծափահարութիւններէ վերջ կրկին բեմ ելլելով՝ յաւելուածական գեղեցիկ կտոր մը նուագեց։ Հանդէսը վերջացաւ աղջիկներու մէկ երգովը։

Հանդիսականները ամէնն ալ շատ գոհ տպաւորութեան տակ մեկնեցան, բայց ինչ որ անջնջելի անոնց վրայ մեծ ներգործութիւն մը ունեցաւ, անիկա Մ. Ֆլօրոսի նուագերգութիւնն էր։ Անիկա տակաւին չա՛տ երիտասարդ է, նշանաւոր արուեստագէտ մը ըլլալու սահմանուած, և ինչպէս կը տեղեկանանք, արդէն քիչ ատենէն Պերլին պիտի երթայ քօնսէրվաթուարին հետևելու համար։ Այն ատեն անշուշտ առիթ պիտի ունենանք ողջունելու տաղանդաւոր մեծ արուեստագէտը՝ որ այժմէն կը տեսնուի Մ. Ֆլօրոսի անձին վրայ։

Շատերը արտնեցան այնպիսի տարաձայնութեան մը վրայ թէ բողոքական հասարակութեան անկարող դասակարգը 1-2 ղրշ.ի մուտքով մը միայն ընդունուած է, մինչդեռ որոշուած գինը 5 և 10 ղրշ. էր։ Այս տեսակ կարգադրութեան մը լուրը մենք ալ լսած էինք և ցաւեցանք. եթէ իրապէս գործադրութեան դրուած է՝ լաւ գաղափար կազմել չի տար այդ նուագահանդէսը կազմակերպողներուն ըմբռնումին վրայ. որովհետև խտրականութիւնը մէջ կը մտնէ։ Նուագը (և հետևաբար նուագահանդէսը) միջազգային բան մըն է, հոն խտիր չի մտներ, ամէն մարդ միևնոյն իրաւունքը ունի։

Քանի որ դրամական մուտք սահմանուած է, անիկա կը նշանակէ թէ՛ դրամ վճարել ուզողին համար է նուագահանդէսը։ Այսպէս, երբ Բողոքական հասարակութեան չքաւորները նկատի կ'առնուին, ինչո՞ւ կը մոռցուին ուրիշները։ Պիտի առարկուի թէ այն ատեն չէինք չա՛տ նեղ պիտի գար. լա՛ւ ուրեմն, կը կրկնենք թէ՝ կա՛մ պէտք էր ամէնուն համար միօրինակ գին մը սահմանել, կամ ամէնն ալ ձրի։ Եւ տակաւին կը հարցնեմ թէ նուագահանդէսը որ տրուեցաւ «Բողոքակա՞ն նուագահանդէս» մըն էր։

Այրի Տիկին Արուսեակ Փափազեան ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանէ դառնաղէտ մահը իր ամուսնոյն՝

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ԷՖ. ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ
(ՆՕՏԱՎԱՃԱՌ ՂԱԼԱԹԻԱ)

որ կնքեց իր մահկանացուն երէկ կիրակի ժամը 10ին (Ը. Թ.) յետ կարճատև հիւանդութեան, ի հասակի 50 ամաց։

Յուղարկաւորութեան սխուր արարողութիւնը պիտի կատարուի վաղը եռաշաբթի 22 ապրիլ ժամը 3ին (Ը. Թ.) Գատըգիւղի Ս. Թագաւոր եկեղեցւոյն մէջ ուր արդէն փոխադրուած է հանգուցելոյն մարմինը, և անտի պիտի ամփոփուի տեղւոյն ազգ. գերեզմանատան մէջ։

Գատըգիւղ 21 Ապրիլ 1908

ՄԱՆՈԹ.— Շոգենաւը կամուրջէն կը մեկնի ժամը 2.10ին (Ը. Թ.)։

ՓԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

4 Մայիս 1908

Ֆրանսական 3%		96.50
Օսմանեան Միացեալ	բաց.	94.70
» »	գոց.	94.67
Երկաթուղի		179.25
Պանք Օթթօման		721.—
Պալիա Քարա Այտըն		421.—
Թրամվայ		43.—
Րիօ Թինթօ		1531.—

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՎԵՐԻՈՅ ԻՇԽԱՆԻՆ ՄԵԿՆՈՒՄԸ.—Իր մեծարանքները Վեհ. Կայսեր մատուցանելու համար վերջերս Պոլիս եկող Պավերիոյ Կիզել իշխանուհիին որդին իշխան Ժօրժ երէկ Պոլսէն մեկնեցաւ Արեւելեան Ճեպընթացով դէպ ի իր երկիրը։ Վեհ. Կայսեր կողմէ դեսպանական հիւրամեծար Խայրէտտին պէյ կայարան երթալով ողջերթ մաղթեց իշխանին։ Բ. Դրան կողմէ Ահմէտ Մուխթար և Սատտէտտին պէյերը ողջերթի գացին։ Դեսպանական պաշտօնեաներ ալ ողջերթի գացին կայարան։

ԼԷՏԻ Օ'ՔՕՆՈՐԻ ՄԵԿՆՈՒՄԸ.—Անգլիական հանգուցեալ դեսպանին կինը Լէտի Օ'Քօնոր, երէկ Լոնտոն մեկնեցաւ Արեւելեան Ճեպընթացով։ Վեհ. Սուլթանին կողմէ արարողապետ Կալիպ փաշա կայարան երթալով ողջերթ մաղթեց։ Բ. Դրան կողմէ Ահմէտ Մուխթար և Սատտէտտին պէյերը ողջերթի գացին։ Ամերիկեան և Պարսիկ դեսպանները, պետական Խորհուրդի անդամ Մուխթար և Րէշատ Ֆուատ պէյերը, անգլիական դեսպանատան գործակատարը, պաշտօնէութիւնը և միւս դեսպանատանց Ա. թարգմանները ողջերթի գացին։

Բ. ԴՐԱՆ խորհրդականներու սենեակին օգնական անուանուեցաւ Պուլկարիոյ գոմիսէրութեան ֆրանսերէնի առաջին քարտուղար Սալիհ պէյ։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ նահանգին Վիրանշէհրի նորակազմ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Սեւերէկի գայմագամ Գատրի էֆ., որ նոյն գաւառակին գաւառի վերածուելուն հետևանքով բացը մնացած էր։

ՀԱՑԻՆ ԳԻՆԸ.— Հացագործներու արհեստապետութիւնը նկատելով որ ալիւրի գինը 101 ղրուշի բարձրացած է և մինչև 102 ղրուշ պիտի երթայ, և նկատելով որ երբ ալիւրի գինը 13 ղրուշի բարձրացում մը կրէ, «չաշնի»ի դրութեան համաձայն հացի գիներուն վրայ ալ հինգ փարա կ'աւելնայ, ուստի խնդրեց Քաղաքապետութենէն որ ըստ այնմ հացի գիներուն վրայ հինգ փարա աւելցուի։ Քաղաքապետութիւնը խնդիրը տեղեկագրեց Բ. Դրան։

ԽԸՏՐԷԼԷԶ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Խըտրէլէզի օրը, վաղը գառնուկի միսէ, հէլվայէ եւայլն բաղկացած գարնանային ճաշ մը տրուի բոլոր զինուորներուն։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԸ բարեհաճեցաւ յիսուն ոսկի չնորհել Պարսից հիւանդանոցին և Տէպիսեանը Իրանեան վարժարանին։

ԱԽԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Ձեռնհաս պաշտօնարանին տեղեկագրուած է թէ Քէօբրիւլիւ Սքաչինէկէ գիւղին մէջ պուլկար աւազակապետ Վէլքոյի ու անոր ընկերներուն և կայս. զինուորներուն միջև ընդհարում մը կատարուելով, Վէլքօ և ընկերներէն երեքը մեռած ձեռք անցուեր են։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին չահագործման Տնօրէնի օգնական անուանուեցաւ Իզմիր-Գասապայի երկաթուղիին և Իզմիրի քարափին գօմիսէր Իրֆան պէյ։

ԴԱՏԱԿԱՆ պաշտօնարանին մէջ կազմուած յանձնաժողովը, որ պաշտօնէից քաղաքային ու պատժական դատաւորութեանց, ցամաքային ու ծովային առևտրական և պատժական օրէնքներուն մէկ քանի յօդուածներուն նկատմամբ բարեփոխութիւններ կատարել, Հանրային Պարտքի Վարչութեան վերաբերեալ դատերու յատուկ օրինական տրամադրութիւններն ալ բարեփոխելու համար ծրագիր մը պատրաստելով մատոյց ձեռնհաս պաշտօնարանին։

ԴԱՄԹԷՄՈՒՆԻԻ կուսակալութեան կողմէ արտօնութիւն ուզուած է որ տասանորդը հինգ տարիներու միջինին վրայէն գանձելու դրութիւնը գործադրուի Դամթէմունի, Սինօպ, Պօլաւատ, Քէնղըրի, Զէրքէչ, Թաթայ, Ղիւէ, Պարթըն և Համիտիէ գաւառներուն մէջ՝ առաջիկայ տարիէն սկսեալ։

ՈՒՇԱԳԻ անտառներու մասին կարգ մը քննութիւններ կատարելու համար գործատնութեանց քննիչներէն Կարապետ էֆ. այն կողմ պիտի երթայ.

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Շաբաթ օր գրած էինք Անէլասդօ-Սֆէջօ և Ընկերութեան Տան սնանկութիւնը։ Հելլէն հիւպատոսարանի դատարանը հաստատեց սնանկութիւնը։ Աթէնքի պանքային Պոլսոյ ճիւղին Տնօրէն Մ. Վասիլօպուլօս առժամեայ սէնտիք կարգուեցաւ, Շաբաթ Ղալաթիոյ Տան գրասենեակները կնքուեցան։ Պիտի կնքուին նաև Պիրէօսի մասնաճիւղը։ Պահանջատէրերը երէկ գումարուելով միաձայն սէնտիքները անուանեցին։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՄԱՀԱՑՈՒ ԱՐԿԱԾ.—Բերա, Քումպարանի Եօքուշու բնակող չոգենաւի գործաւոր Քօչոյի կինը անցեալ օր իր չորս տարու աղջկան Վասիլիքիի հետ գացած էր նոյն տեղը իր աներ հօրը Տիմիդրիի տունը։ Երբ ընտանիքը վերը կը խօսակցէր, տղան խոհանոց կ'իջնէ ու բոլորը ջրամբարին բերանը բաց մնացած էր. տղան ջրամբարը կ'իյնայ ու կը խեղդուի։ Քիչ ետքը տնեցիները տղան կը փնտռեն և չեն գտներ. ջրամբարին բերանը բաց տեսնելնուն կը հասկնան և իրաւ ալ դիակը միայն կը հանեն։

ԳՈՂԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ.— Նախընթաց գիշերը Պոլիս Վէֆա թաղին մէջ ոստիկանները կասկածելի չորս մարդոց հանդիպեցան և ձերբակալել ուզեցին, սակայն երեքը փախան։ Ձերբակալուածին անունն է Ահմէտ յայտարարեց թէ այդ երեք անձերուն հետ գողութիւն կ'ընէին զանազան տեղեր մտնելով. Միւս ընկերները՝ Ահմէտ, Ֆուատ ու Իսմայիլ, և ուրիշ ոստիկանները ձերբակալելու համար խուզարկութիւն կը կատարուի։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ.— Անցեալ առտու տարիքոտ Ֆրանսուհի մը, երբ հաղորդութիւն առնելէ ետք Սագըզ Աղաճի Հայ-Համէքավաններու եկեղեցիէն դուրս կ'ելլէր, աւագ դրան առջև յանկարծամահ եղաւ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Խորին շնորհակալութիւնս և երախտագիտութիւնս կը փութամ յայտնել վիրաբուժապետ Ազն. Տօքթոր Նաշիկեան էֆ.ի և Տօքթ. Խաչիկ Գաբրամճեան էֆ.ի որ իրենց ճարտարութեամբ փրկեցին կինս ստոյգ մահուանէ մը, վիրաբուժական ծանր և փափուկ գործողութիւն մը կատարելով իր վրայ։

ՍՏԵՓԱՆ Կ. ԹԷՐԽԱՆ
Դեղագործ

Խասգիւղ 21 Ապրիլ 1908

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ
ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐ. ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ
(Ապրիլ 21 Երեքշաբթի)

ՑՈՐԵՆ

Առաջին	ճերմակ	օխան	51—52
Երկրորդ	»	»	49—
Խառն		»	47—48
Զօվտարը		»	45—46
Կարմիր առաջին			55—56
Կարմիր միջին		»	53—54
Կարմիր խառն		»	52—

Այսօր 5 վաճառ Անատօլուի ցորեն ծախուեցաւ։

ԱԼԻՒՐ Ղրշ.

Ցեղական ջըրմէ	Ա.	պարկ	102—
» »	Բ.	»	100—

ԹԵՓ

Օճառ 21½—22 փարա

ԳԱՐԻ

Դանուբ	քիլէն	16—17½
Ռումէլի և Մերսին	»	14½—16

ԻԶՄԻՐԻ
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

1908 Ապրիլ 19

Գարի հասաւ պարկ 250
Ծախուեցաւ » 350
Պատրաստ » 1100
Գիները.— Տեղական. Էքսթրա $15^1/_4$-17, Ա. տեսակ $14^3/_4$—15, Բ. տեսակ 13—14, Գ. տեսակ = Պիկարա 16-$16^1/_2$, Ուշագ, Էքսթրա 16-$17^1/_4$. Ա. տեսակ =։

Ցորեն հասաւ պարկ 5400
Ծախուեցաւ » 5400
Պատրաստ » 30500
Գիները.— Տեղական, 80—102, Սիրիա 80—103, Մէրսին 76—93, Սամսոն=, Խավրան —, Ուշագ 78-109 փր.։

Բակլայ $34^1/_2$ փր.։

Բամպակ այս շաբթու 800 պալեա ծախուեցաւ։ Ամերիկեանը 305 ղրշ., տեղականը վար ապրանք 210—215 աղէկը 240—315 ղրուշ։

Սուսամ տեղական 120—125 փր., ագթարմա 120 փր., Խնտիա մալի 110—115 փարա։

Խաշխաշ Պիկարէ, Սեւ։
Քում-սարը գեղին 33-36 ճերմակ 39-40
Ագ-սարը 48—55 փր.
Օխնտ 66—90 փր.։
Սարը սարը 60—69 փր.
Ֆասուլեա — ղրշ.։
Լօպեայ 67—68 փարա։
Նուլաֆ 29 փր.։
Քանավուր 26—28 ղրուշ.
Զավսար = ղշ.
Պրչագ — ղշ.,
Սեւ չամիչ 51—53 ղշ.
Խուրմա 27 ղրշ.։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 3 Մայիս.— Մ. Ֆալիէռի այցելութեան ծրագիրը որոշուեցաւ։ Նախագահը ամսոյս 25ին պիտի ժամնէ Տուվր և պիտի ողջունուի Կալլէսի իշխանին կողմէ։ Տասնըչորս զրահաւոր, բազմաթիւ յածանաւեր ու թօրփիլանաւեր Տուվր պիտի գտնուին։ Թագաւորն ու թագուհին Լոնտոնի կայարանէն պիտի ընդունին Նախագահը, որ Մայիս 29ին պիտի դառնայ Բարիզ։

ՊԵՐԼԻՆ.—Մարօքի գործերուն համար Նոր Սպիտակ Տետրակ մը պիտի բաշխուի Ռայխսթակի անդամներուն։

ԹԷՀՐԱՆ.— Պարսկաստանի Նախարարութիւնը պիտի փոխուի։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Հանդիսական հացկերոյթ մը տրուեցաւ Ձարսքօէ-Սէլոյի մէջ ի պատիւ Շուէտի կիւսթավ թագաւորին։ Այս առթիւ օրրալիր բաժակաճառեր փոխանակեցին Ձարն և Շուէտի թագաւորը, և յոյս յայտնեցին թէ Պալթիկի պայմանագրութիւնը պիտի ծառայէ պահպանելու հաւասարակշռութիւնը և խաղաղութիւնը, և ամրապնդելու Շուէտի և Ռուսիոյ բարեկամական յարաբերութիւնները։ Կիւսթավ թագաւոր Սէրաֆիմ պատուանշանը տուաւ վարչապետ Մ. Սթօլիփինի, արտաքին գործոց Նախարար Մ. Իզվոլսքիի և պալատան վերատեսուչ պառոն Ֆրէտէրիքսի։

—Հրատարակիչ Ռէլ-Պէք անձնապան եղաւ նիւթական անձկութեան պատճառով։

—Թօքիոյի դեսպան կարգուեցաւ Մ. Մալէվսքի Մալէվիչ։

ԹԷՀՐԱՆ.— Ռաս Ճաչքի մօտ, Օմանի ծովախորշին մէջ ընդհարում մը տեղի ունեցեր է աֆղան զէնք փախցնողներու և անգլիական յածանաւի մը միջև։ Աֆղանները որ այս զէնքերը պիտի յանձնէին Աֆղաններու, զէնք պարպեր են անգլ. յածանաւին դէմ, որ թնդանօթով պատասխաներ է և բազմաթիւ մարդիկ մեռեր են։

ՍՈՖԻԱ.— Արտաքին գործոց նախարար Մ. Բաբբիքով մօտերս Բեղերապուրկ պիտի երթայ՝ պատրաստելու Պուլկարիոյ իշխանին և իշխանուհիին կողմէ Ռուսիոյ կայսեր տրուելիք այցելութիւնը։

ՀՌՈՄ.— Վիսքոնդի-Վէնոսդա մարքիզը վերջնականապէս մերժեց Բարիզի իտալական դեսպանութեան պաշտօնը, որով միակ ընտրելիները կը մնան նախկին Նախարար Մ. Ֆուղինադօ և Պաւսէլի դեսպան Մ. Պօնին։

ՔՈՐՖՈՒ.— Թագաւորը և Գահաժառանգ իշխանուհին այսօր ճաշեցին Հօհէնձօլէրնի մէջ։ Հացկերոյթէն առաջ Վիլհէլմ Կայսր հրաժեշտի այցելութիւն տուած էր Եորկիոս Թագաւորին։ Կէսօրէ ետք ժամը 3ին թագաւորը և գահաժառանգ իշխանուհին մեկնեցան Հօհէնձօլէռնէն չատ սիրալիր կերպով հրաժեշտ առնելով Կայս. Ամոլէն։ Հօհէնձօլէռն այս իրիկուն պիտի մեկնի Բօլա։

ԲԷՇՏԱ.— Թուռ զօրավարը, որ հանրօգուտ մեծ ձեռնարկներու մասնակցած է, այս գիշեր մեռաւ։

ՄԷԼՊՈՒՐՆ.— Աւստրալիոյ Հիւսիս. Արեւմտեան կողմը մարգարիտ որսացող

տորպիլ մը փճացաւ ուրականի մը հետևանքով։ 1000 հոգի կորան, 100 առագաստանաւ և 40 Նաւ, որոնցմէ մէկ քանի չոգեմակոյկ, ցամաք նետուեցան։

ԼԻՎԸՐՓՈՒԼ.— Նիւ Եորքէն կը հեռագրուի թէ բամպակի գինը Նորէն ինկաւ կարեւոր վաճառատան մը անսնանկութեան հետևանքով։ Մեծ չարժում կայ հրապարակին վրայ։ Գիները ութը կէտ ինկան։

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսական Ֆրան-մասոններու անդամները մայիս 11ին Պերլին պիտի ժամնեն։ Հետեւեալ օրը գումարում մը տեղի պիտի ունենայ, որուն գերման Ֆրան-մասոններն ալ ներկայ պիտի գտնուին։ Այս գումարումը կարեւոր է, վասն զի 1870էն ի վեր յարաբերութիւնները դադրած էին այդ երկու մասերուն միջև։

ՔԱՊԱՆԷ.— Երկրաշարժի ցնցումները կը շարունակեն։ Ետնայի բոցբոքումները վերսկսան։ Լաւան թէ՝ արեւելեան և թէ արեւմտեան կողմէ կը յառաջանայ յամրընթաց։ Գիտունները կ'ըսեն թէ հրաբուխին բոցբոքումը քիչ ատենէն պիտի դադրի։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ
21/4 Մայիս 1908

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Օ.Ո.	103.16
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	$103\ 14^1/_2$
Երէկուան էն բարձր գինը	»	$103.16^1/_2$
» էն վար գինը	»	$103.14^1/_2$

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Ֆր.	178 25
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	178 25
Երէկուան էն բարձր գինը	»	$178\ 37^1/_2$
» էն վար գինը	»	178 25

Միտիլլի Պանքա		5.—
Սելանիկի	Ֆր.	122 —
Քարասու Բրէվիլէժիէ	Ֆր.	30.—
» Օրտինէր	»	24.—
Շիրքէթը Խայրիէ	Օ. Ո.	—.—
Շիրքէթը Խայրիէի Համիտէ	Օ.Ո.	3.80
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	7 70
Ժուիսանս Թրամվայ	»	3 50
Թրամվայ պարտաթուղթ	Ֆր.	480 —
Նէհիթ Քէօփա Թրամվ. բաժնեթղ.		Լ.Օ. 2.
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	314 50
Անատօլ. Երկ. բաժնեթ	Ա. Ո.	15 85
Իզմիրի քարափ	»	586 —
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ. Ո.	4.10
Քարափ Կ. Պոլսոյ	Ֆր.	434.—
Թրամվայ		42 —
Զարթերդ		17.—

ՑՈՒՆԱԿԱՆ ՔՈՒՂԹԵՐ

Ցանկական փոխառութիւն	Ֆր.	242.—
Պանք Նաս. Կրէք.	»	411.—
» » » Նոր	Օ.Ո.	4.—
Լաւրիոմ	Ֆր.	35.

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղշ.էն	Ղշ. փր.
Ֆրանսական ոսկի	87.11
Անգլիական ոսկի	109.35
Ռօլ	92 20
Մէճիտիյէ արծաթ	108.05
» քառորդ	108.10
» մանրուք	105.10
Մէթալիք	101.20
Պէշլիք	103.20
Ռուպլի Թղթադրամ	8.70
Քրիմէզ	50.—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԻՐ

Լոնտոնի վրայ չէք		Ղրշ.	$110.17^1/_2$
Բարիզի » »		Ֆր.	22.76
Վիէննայի » »		քուրոն	21.77
Պերլինի » »		մարք	18 50

ՓԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ
2 Մայիս 1908

Ֆրանսական Ռանթ 3%		96.65
Օսմ. միաց. փոխ. 4%	բաց.	94.72
» » »	գոց.	94.75
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	179.25
Րէժիի պարտաթուղթ	»	426.—
Օսմանեան մաքս	»	—.—
Օսմանեան Պանքա	»	723.—
Քրէտի Լիօնէ	»	1160.—
Բարիզի Պանքա	»	1400.—
Իտալական Ռանթ 4%	»	—.—
Ռուսական » 5% 1906		98.82
Սպանիակ. արտ. փոխ. 4%		93.45
Պալիա Քարա Այտըն Ֆր.		.—

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ
2 Մայիս 2 4 1908

Անգլիական Ռանթ	86.31
Օսմ. Միաց. Փոխ. զէրօքաց 40	
» » » գոց. »	.—
Օսմ. Պանքա	18.87

ՊԵՐԼԻՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ
Մայիս 2 426 1908

Օսմ. Միաց Փոխ.	95 25
Ռումէլիի երկաթուղի	149 60
Անատօլ. Երկ. Բաժնեթ 60%	— —

ՎԻԷՆՆԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ
2 Մայիս 1908

Ռումէլիի Երկաթուղի	մարք	187.70
Վինըր Պանք Ֆէրայն		528.25
Ռուսական 5% 1906	քուրոն	94.70
Օսմ. Րէժի	»	—.—

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻՆ ԹԵՐԹՕՆԸ
ԳՐԵՑ
ՌՈՒԸՐ ՏԸՔՌՈՒՐՍԷԼ

— 71 —
ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
Դ. Ա. Թ. Դ

Արցունք Խմող Կինը

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Ի.
ԵՐՋԱՆԻԿ ԱՄՈԼԸ

— Բայց Մալաքօֆ հայրիկ, յարեց անդրէն Միշլին, այդ բանը թող բնաւ ձեզի մտատանջութիւն չպատճառէ որովհետեւ Արման և ես հաւասարապէս կարող ենք ինքզինքնիս ապրեցնելու։

— Է՜հ, քանի որ դուն ալ անոր հետ մէկ կըլլաս, պատասխանեց բարեմտութեամբ ծերուկը, քու չահերդ պաշտպանելու համար, ալ ես ըսելիք բան մը չունիմ։

— Քանի որ այս տղաքը կը փափաքին չխտակը անգթութիւն պիտի ըլլայ անոնց դիմադրել, նայինք երբ պիտի կատարուի ամուսնութիւնը, ըսաւ Ռօզ հօրաքոյր։

— Լա՛ւ թող ըսածնիդ ըլլայ, Ցունիս 25ին, ալ լմնցաւ, այնպէս չէ, ըսաւ Մալաքօֆ Միշլինի և Արմանի ուղղելով խօսքը, գնա թուղթերը բեր որ հիմա ստակներդ առնեմ։

Բայց Արման ոտքի ելլելով ծեր զինուորին ձեռքը առած էր մինչ Միշլին անոր գիրկը նետուելով զայն կը համբուրէր և Ռօզ հօրաքոյր և Տիկ. Ֆուժ ըրէ կը ժպտէին։

Սակայն այն գիշերը, Սանդարէմի ապարանքին մէջ, Լիտիա իր ճոխ կերպով յարդարուած հանգստաւէտ անկողնին մէջ չէր յաջողած վայրկեան մը անգամ աչքերը գոցելու։ Բաղդը այս անգամ աննպաստ էր իրեն։ Կը սիրէր, մեռնելու չափ, կը սիրէր այն սակայն սէրովը՝ որ մինչեւ ոսկորներուն ծուծը կը թափանցէ, որ ամբողջ հոգին, ամբողջ կեանքը կը գերէ, և ուրիշ մտածում, ուրիշ գաղափար խլպառ կը վանէ։

Տինա Լօյզ, վեհանձնօրէն խոստացած էր Լիտիայի՝ իր մօտ ըրած դիմումին վրայ բնաւ չխօսիլ Ռօժէ տը Մէրանի։ Արդարեւ իր խոստումը յարգած էր, ան երբէք Ռօժէի չէր խօսած մարքիզուհին, գարշելի դիմումին մասին։ Լիտիա, չարունակեց աշխարհիկ ընկերութիւններու մէջ, միասին գտնուիլ Ռօժէ տը Մէրանի հետ։ Ռօժէ չէր կրնար հրաժարիլ այդ ընկերութիւններուն մէջ մտնելէ, արդէն մարքիզուհիէն փախչիլ չէր ձեւացներ, այլ անտարբերութիւն մը, ցուրտ վերաբերում մը ունէր անոր հանդէպ։ Երբեք, իր տուած որոշումէն չէր դարձած, Պլէզի տը Սէնօզանի հրաւէրը մերժելով, երբ վերջինս առաջարկած էր իրեն, մարքիզուհիին ներկայացնել զինքը։ Մինչ պատրուակներ գտած էր մերժելու երբ մարքիզուհին կը հրաւիրէր զինքը իր Պուա տը Պուլոնեի ապարանքը։

Բայց, հակառակ այս ցոյցերուն Լիտիա չէր ուզեր, չէր կրնար հաւատալ այս անտարբերութեան, այս արհամարհանքին։ Իրեն համար միայն արգելք մը կար. Տինա Լօյզի համար՝ Ռօժէի զգացած սէրն էր։

Ինչ էր այդ սէրը, պարզապէս չահագործում մը, մինչ ուրիշ գերասաններ իբր սիրուհի կը նուիրուէին, կը ծախուէին, Տինա Լօյզ խորամանկութիւնը ունեցած էր իբր ամուսին ինքզինքը նուիրելու։ Այս հնարագիտութիւնը և խորամանկութիւնը երբեք չպիտի ներէր իրեն Լիտիա։

Տինա Լօյզ Ռօժէի իրեն համար զգացած էր սէրը գիտցած էր գագաթնակէտին հասցնելու։ Ռօժէ ըսած էր իրեն, Տինա իր նշանածն էր, կինը պիտի ըլլար։ Բայց եթէ արատ մը ամպոտ իր լուսապսակը, իր պարկեշտասուն կոյսի համբաւը, այն ատեն Ռօժէ զայն այլեւս չպիտի ճանչնար, պիտի հեռանար անկէ, պիտի վռնտէր զայն։

Այն ատեն նաեւ իր բազուկներուն մէջ պիտի չինմա՞ր առելութեամբ վառուած այն աղջկան դէմ որ այնքան ատեն է ի վեր զինքը խաբած էր։

Իր անքուն գիշերէն եաք Լիտիա յաջորդ առտու ելաւ անկողնէն հաստատ որոշումը տուած։ Շատ տգոյն էր ոճրագործի մը պէս որ կը մտածէ իր գործելիք ոճիրին վրայ։ Այո, որոշած էր ամէն բան ի գործ դնել, և քանի որ չէր կրնար անցնիլ արգելքը, պիտի խորտակէր զայն։

— Իրաւ է թէ պիտի նախընտրէի հեռացնել այդ կինը... կը մտածէր։ ամէնէն մեծ զոհողութիւնները պիտի ընէի այս պայքարին մէջ չմտնելու համար։ Զիս արհամարհեց, գրէթէ վռնտեց։ Սակայն պէտք էր հասկնալ, պէտք էր գուշակել թէ Սանդարէմի մարքիզուհին գերասանուհիէ մը չէր կրնար յաղթուիլ։ Ցանցանքը իրն էր եթէ այսպէս պիտի վերջանան գործերը։

Իր կառքին մէջ նստելով,

— Թէպու փողոց, ըսաւ կառապանին, կտրուկ ձայնով մը։

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍԸ ՎԵՐՋԱՑԱՒ

(Շարունակելի)

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԱՓՐՈՏԻԹԵԱՆ
հիւանդութեանց մասնագէտ բժիշկ
ՏՕՔԹ·ԷՕՌ
ԷՆՖԻՅԷՃԵԱՆ
Գիտական վերջին նորութեանց համաձայն կը դարմանէ ՆԵՐՔԻՆ հիւանդութիւններ, ինչպէս նաև արանց և կանանց ՍՆՆԴԱԿԱՆ ու ՄԻԶԱՅԻՆ գործարանաց ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։
Ամէն օր կէս օրէ վերջ կը գտնուի Պաղչէ-Գաբու, ԹԻՒԼԻՖԷՆՏՃԵԱՆ — Խիթի-Գ'ԻՌՈՒԷԸ գեղարանը։
Ուրբաթ օրեր ձրի։

ԳՈՐԾԻ ՄԱՐԴ ՄԸ
Երրորդական անձ մը կայ տրամադրելի որ կրնայ տան ծառայութիւն, դռնապանութիւն և այս կարգի ուրիշ գործեր ընել համեստ վարձքով մը։
Դիմել Ֆերիգիւղ, Վալիտէ Չէշմէսի փողոց, թիւ 22, Աննիկ հանըմի բնակարանը։

ԳԼԽԱԿԱՒԱՃԱՌ
ՄԵՍՏՃԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Բերա, Մեծ Փողոց, Կլավանի փողոցին անկիւնը, Սմբատեան աբարթմանին առաջին յարկը
Սոյն գլխարկի վաճառատունը որ մեծ համբաւ կը վայելէ Նրբաճաշակ և նորաձեւութեան սիրահար Տիկիններուն և Օրիորդներուն շրջանակին մէջ, այս անգամ Եւրոպայէն դեռ նոր բերել տուած է գարնան և ամռան եղանակի յատուկ գլխարկներ և գլխարկի վերաբերեալ զարդեր մեծ քանակութեամբ և վերջին նորաձեւութեանց համաձայն։
Կը յանձնարարուի Տիկիններուն և Օրիորդներուն իրենց գլխարկները գնել ՄԵՍՏՃԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԷՆ, որոնք խիստ չափաւոր գիներով կը ծախուին։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՈՒԻԼ
ՓԱՓԱՔՈՂՆԵՐՈՒՆ
Այժմ Պոլսոյ մէջ շատ առաջացած է լուսանկարչութեան արուեստը սակայն ճշմարիտ արուեստագէտներ հազուագիւտ են։ Լուսանկարչութիւնը դժուարապահանջ արուեստ մըն է, ուր առաջնակարգ ճաշակը աւելի կարեւոր է քան երկար փորձառութիւնը։ Ահա ամէն այս կարգի կատարելութիւնները իր մէջ կ'ամփոփէ ՖԵՊՈՒՍ լուսանկարչատունը որ արդարեւ իր ճաշակին ու ճարտարութեան համար գերազանց տեղ մը կը գրաւէ։ Այս լուսանկարչատունը ճիւղ մը բացած է նաեւ Պոլսոյ կողմը, Սիրքէճի, Թրամուէյի կայարանին մօտ ուր կը յանձնարարենք ճաշակի տէր, անձերու. 40—8

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՇՃԵԱՆ ԳՐԱՏԱՆ
ԿԵԱՆՔԻ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԻՒՆԸ
Աշխարհահանօթ Լորտ Էյվպիւրիի (Սըր Ճօն Լիւպպօք) անգլիացի գիտուն աղնուականին աշխատասիրութիւնը այս անգամ Կրթական Նախարարութեան գրաքննիչ Գրիգոր էֆ. Ոսկեան մաքուր աշխարհաբարով հայերէնի թարգմանած է որ մինչեւ ցարդ հրատարակուած գրքերուն օգտակարագոյնն է։
Անգլիացի գիտունը խնամով զարդարած է զայն հին և նոր իմաստուններուն ընտիր խորհրդածութիւններով, արուեստից, գիտութեանց և դպրութեանց մեծամեծ աշխատաւորներու վեհ և զմայլելի օրինակներով, ինչպէս նաեւ առողջապահական հմտալից օգտակար պատուէրներով։ Ահաւասիկ ամէն հասակի և ամէն վիճակի յարմար գիրք մը որ կը յանձնարարուի ջերմապէս։ Գին 7 ղրշ. փոստի ծախքը մէջը։
Դիմել Աշճեան Գրատուն։ Զաքմաքճըլար Եօգուշը թիւ 29։ 5—10

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՄԱՅՈՒՆ
ՆԷԶԱՐԷԹԸ ՃԷԼԻԼԷՍԻՆՏԷՆ

Ճէվամիի չերիֆէ վէ խայրաթը սաիրէ իչիւն պիր սենէլիք լիւզումը օլան 135 պին քիլօ զէյթուն եաղընըն պէհէր քիլօսը մէճիտի 19 ղրուշ հիսապըյլա 3 ղրուշ 36 բարա 95 սանթիմտէ թալիպի էօհտէսինտէ թէգարրուր իտէրէք իհալէի էվվէլիյէսի իճրա գըլընմըշ վէ չէհրը հալըն 21ինճի բազար էրթէսի կիւնիւնէ գատար 100տէ 5 վէ 2 կիւն զարֆընտա տա 100տէ 10 թէնզիլ իտիլիր իսէ գապուլ օլունուպ իհալէի գաթիյէսի իճրա գըլընաճաղընտան թալիպ օլանլարըն 100տէ 10 նիսպէթինտէ թէմինաթ աքչէլէրինի վէ խօսուսի մէքթուպլարը վէ մուսաատէ քէֆալէթնամէլէրինի համիլէն էյեամը մէզքիւրէտէ սաաթ 10տա գատար Մէճլիսը իտարէի Էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի.

17 Նիսան 324 3—2

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

ՆՈՐ ՑԱՑՏԱԳԻՐ

Կայս. կառավարութեան բարձր հովանիին տակ ապաստանող գաղթականներու զետեղման ծախքին համար Երկրագործական Պանքային կողմէ կազմակերպուած վիճակահանութիւնը այսուհետեւ ամէն ամսոյ սկիզբը պիտի կատարուի։ Պարգեւ չըշահող տոմսակները ամբողջ տարի մը պիտի կրնան մասնակցիլ վիճակահանութեանց։ Ամբողջ տոմսակներու արժէքին հարիւրին եօթանասունհինգը պարգեւներու և ամորթիններու պիտի յատկացուի։ Ուստի սոյն վիճակահանութիւնը բոլորովին կերպով բարեփոխուած է։ Նոր կազմակերպութեամբ՝ տոմսակներու թիւը պիտի ըլլայ 250,000, և անոնցմէ 62,500 թիւ պարգեւ ու ամորթի պիտի շահին։ Ինչպէս կ'երեւի ստորեւ հրատարակուած յայտագրէն, մեծ պարգեւը 12,000 ոսկի է, և անկէ զատ՝ երկու, երեք, չորս, հինգ և վեց հազար ոսկիի նպաստաւոր պարգեւներ ալ կան։ Տոմսակները զանազան ստորաբաժանումներ ունին. ամբողջ, կէս, մէկ քառորդ և մէկ ութերորդ։ Ամբողջ տոմսակին գինը նշանակուած է օսմ. 2 ոսկի, կէսին՝ 1 օսմ. ոսկի, քառորդին՝ կէս օսմ. ոսկի և մէկ ութերորդին՝ մէկ քառորդ օսմ. ոսկի։ Տոմսակ գնողներուն դիւրութիւն մը ըլլալու համար՝ կէս, քառորդ և մէկ ութերորդ տոմսակներուն մէկ մասը չորս թիրամի յատուկ երեքական կտորի բաժնուած է։ Ցիշեալ կտորակաւոր տոմսակները՝ մէճիտիէն 19 ղրուշի հաշուով՝ կէս տոմսակներուն գինը 36 ղրուշ է, մէկ քառորդինը՝ 18 ղրուշ, իսկ մէկ ութերորդը՝ 9 ղրուշ։ Երկրագործական Պանքայի կեդրոնատեղիէն և Կամուրջի գլուխը գտնուող մասնաճիւղէն մեծաքանակ տոմսակ գնողներուն հետեւեալ զեղչերը պիտի ըլլան. մէկ անգամէն 10 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 7. մէկ տարուան ժամանակամիջոցին՝ 1001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 8, 2001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 9. 3001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 10, և 10.001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 12. Երրորդ թիրամը պիտի կատարուի 1324 Մայիս 1ին, Հանրօգուտ Շինութեանց Նախարարութեան պաշտօնատան մէջ, ի ներկայութեան Պանքայի Վարչական Խորհուրդի անդամներուն, հաշուակալին և ելմտական, հաշուակալութեանց Ատեանին և Օսմ. Կայս. Պանքայի կողմէ կարգուած պաշտօնեաներէ կազմուած մասնաւոր մարմնոյ մը։

1324 տարուան յատուկ Երկրագործական Պանքայի վիճակահանութեան յայտագիրը

Ա. ԹԻՐԱԺ (Մարտի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգումար
1	600000	600000
1	200000	200000
1	100000	100000
2	40000	80000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		2170000

Բ. ԹԻՐԱԺ (Ապրիլի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգումար
1	300000	300000
1	100000	100000
3	40000	20000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Գ. ԹԻՐԱԺ (Մայիսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգումար
1	300000	300000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Դ. ԹԻՐԱԺ (Յունիսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	300000	300000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Ե. ԹԻՐԱԺ (Յուլիսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգր.
1	300000	300000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1710000

Զ. ԹԻՐԱԺ (Օգոստոսի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմ.
1	400000	400000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Է. ԹԻՐԱԺ (Սեպտ. սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	400000	400000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Ը. ԹԻՐԱԺ (Հոկտ. սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	400000	400000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	409	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Թ. ԹԻՐԱԺ (Նոյեմ. սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	400000	400000
1	100000	100000
3	40000	120000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		1810000

Ժ. ԹԻՐԱԺ (Դեկտ. սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	500000	500000
1	200000	200000
1	100000	100000
2	40000	80000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		2070000

ԺԱ. ԹԻՐԱԺ (Յունվարի սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	600000	600000
1	200000	200000
1	100000	100000
2	40000	80000
5	20000	100000
15	10000	150000
50	4000	200000
275	400	110000
3150	200	630000
3500		2170000

ԺԲ. ԹԻՐԱԺ (Փետր. սկիզբը)

Հատ	Ոսկին 100էն	Հմգմր.
1	1200000	1200000
1	500000	500000
1	400000	400000
1	300000	300000
1	200000	200000
10	100000	1000000
20	40000	800000
65	20000	1300000
300	10000	3000000
750	4000	3000000
1250	800	1000000
21600	200	4320000
24000		17020000

ՀԱՍՈՅԹ	Ոսկին 100էն	ԾԱԽՔ	Ոսկին 100էն
Իւրաքանչիւրը երկու օսմ. ոսկիի արժէքով շրջաբերութեան հանուած երկու հարիւր լիսուն հազար տոմսակներուն փոխարժէքը	50,000,00	Շահող թիւերուն համար տրուելիք հարիւրին 75ը	37,510,000
		Գաղթականներու Յանձնաժողովին պատկանած հարիւրին 17ը	8,500,000
		Պէյիէ և վարչութեան ծախքերուն փոխարժէքը եղող հարիւրին 8ը	3,990,000
	50,000,000		50,000,000

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ
Երկար տարիներէ ի վեր իրեն ծախած ընտիր ժանգաղներովը (Թէրփան) ծանօթ Միհրան Կեսարեան վաճառատունը կը փութայ ծանուցանել թէ այս տարի որոշած է ամենաոչինչ շահով մը գոհանալով ընտիր և փայլուն ժանգաղներ ծախել առ ի դիւրութիւն իր աղճիւ յաճախորդաց։
Իր վաճառատան մէջ գտնուած ժանգաղներուն մարգաններն են ամէնէն աւելի փնտռուած մարգանները, ինչպէս չիֆթ էօքիւզ, չիֆթ քըլըճ, խօրոզ և ուրիշ զանազան մարգաններ։ Ցիշեալ տունը նոյնպէս, Ամերիկայի «Ֆէրպանք Մօրս և ընկ. անուն համբաւաւոր ֆապրիգային բէթրօլով գործածուած և 2էն մինչեւ 18 ձիու ոյժ ունեցող զանազան մօթէօրները պատրաստ ունենալով, և այլեւս ասոնց առեւտուրովը պարապիլ չուզելուն, որոշած է ձեռքէ հանել անմրցելի գներով. ուստի ամէն անոնք որ պէտք ունին ընտիր ժանգաղներու և մօթէօրներու, կը խընդրուի որ անգամ մը այցելեն Միհրան Կեսարեան վաճառատունը թիւ 70 Մահմուտիէ ճատտէ կալաթա։ Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը ծախուին նաեւ շատ դիւրամատչելի գներով շոգենաւներու, աղօրիքներու, և ֆապրիգաներու յատուկ ամէն տեսակ ապրանքներ երկաթեղէններ, խողովակներ, լամբիկներ, իւղեր եւն.։ 6—10

ԻԼԱՆ

Նուրը Գամէր խանըմ իլէ Մէհմէտ Արիֆ էֆ. վէրէսէլէրինին միւթէվէֆֆա թալէաթի էֆ. վէրէսէսի զիմմէթինտէ Իւսկիւտար Պիտ-ըյէթ մահքէմէսի Հուգուգ տաիրէսի իլամըյլա պաճագլարը օլան մալիւմ էլ մըգտար մէպալիղին թէէտիյէսի իւթիֆասը զըմնընտա մէրհուն օլուպ ֆիրուխթը մահքիւմ պուլընան Գալաթաա Սուլթան Պայազիտ մահալլէսինտէ Սագըզլըլար սօգաղընտա Սուրբ Լուսաւորիչ Նամ Էրմէնի քիլիսասը գարչուսընտա քեարին մալիւմ էլ հուտուտ վէ եէկտիկէրինէ միւթթասըլ չէհրի 400 ղրուշ իճար կէթիրմէքտէ օլան 4 գաթ իւզէրինէ մէպնի 10 օտալը վէ 2 նումէրօլը քէզա չէհրի 300 ղրուշ իճար կէթիրմէքտէ օլան 7 օտալը վէ 4 նումէրօլը քէզա չէհրի 360 ղրուշ իճար կէթիրմէքտէ օլան 7 օտալը վէ 6 նումէրօլը վէ քէզա չէհրի 220 ղրուշ իճար կէթիրմէքտէ օլան 6 օտալը վէ 8 նումէրօլը 4 պապ քեարկիր խանէլէրին 120չէր սէհիմ իթիպարըյլա 67չէր պուչուգ սէհիմի պուննտան ազըէմ մէվգըի միւզայէտէյէ գօնըլարագ օտմանը ալթուլը 100 ղրուշ հիսապըյլա 3էր պին 5էր եւուզ ղրուշտան ճէման 14000 ղուրուշտա թալիպի էօհտէսինտէ թէզարրուր իթմիշ իսէ տէ գարարը գաթիսի քէչիտէ գըլընմագ իւզրէ 31 կիւն միւտտէթլէ պիր տահա իլան իտիլմէսինէ լիւզում կէօրիւլմիշ օլտուղընտան թարիխը իլանտան իթիպարէն 31 կիւնէ եանի կէլէճէք մայըս րումինին 19ընճը բազար էրթէսի կիւնիւ սաաթ 3տէն 8է գատար 100տէ 5 զամմ գապուլ օլունմագը վէ զիքր օլընան էվվէլ վէ սաաթտա սօն միւզայէտէսի պիլ իճրա գարարը գաթիսի վիրիլէճէք թալիպի էօհտէսինտէ կէչիրիլէճէկինտէն վէ անտէն սօնրա հէր նէ զամմ վուգու պուլուր իսէ գապուլ օլունմայաճաղընտան էվլաքը մէզքիւրէ հիսսէլէրինի 100տէ 5 զամմըլա թալիպ օլանլարըն էվվէլ վէ վագթը մէզքիւրտէ էվլաքը մէզքիւրէ բիրլիկտէ հընէ ազիմէթ իտէճէք օլան մէմուրի հուզուրընտա հազըր պուլունմալարը վէ տահա զիյատէ մալիւմաթ ալմագ իսթէյէնլէրին տախի միւտտէթը մէզքիւրէ պէչ մեւզուն վէ միւզայէտէ էտէճէք օլանլարըն պէչէչէլէրինի միւսթաաշրըպէն Իւսկիւտար Պիտայէթ մահքէմէսի Իճրա տաիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

17 Նիսան 324

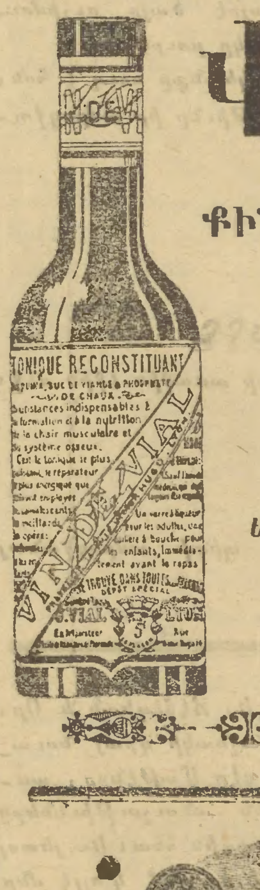

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ
VIN DE VIAL
ՔԻՆԱ
ՄՍԻ ՀԻՒԹ
ԼԱՔԹՕՖՕՍՖԱԹ ՏԸ ՇՕ
ԱՄԷՆԷՆ ԶՕՐԱՒՈՐ
ՈՅԺԻ ԴԵՂԸ
ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ Է
ԱՆԱՐԻՒՆՆԵՐՈՒՆ, ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵՆԷ ՆՈՐ ԵԼԼՈՂՆԵՐՈՒՆ
ԿԻՆԵՐՈՒՆ, ՏՂՈՑ ԵՒ ԾԵՐԵՐՈՒՆ
ՎԻԱԼ ԵՂԲԱՐՔ դեղագործ ի Լիօն
36, Բլաս Էլ-Լըգուռ, 36
Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և մթերանոցներու մէջ

ԱՄԷՆԷՆ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԱԾ ԵՒ ԱՄԵՆՈՒՍՏ ԳՆԱՀԱՏՈՒԱԾ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ
ԼՈՆԺԻՆ
ԱՄԷՆ ԴԱՍԱԿԱՐԳԻ ԱՆՁԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ
ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ ԵՒ ՕՔՍԻՏԷ — ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ
Կ'ուզէ՞ք ճիշդ, անփոփոխ կերպով ճիշդ ժամը ունենալ։ Կ'ուզէ՞ք միանգամ ընդ միշտ ազատիլ աւելի կամ նուազ վիճելի յատկութիւններ ունեցող ժամացոյցներու առթած տաղտուկներէն և յուսախաբութիւններէն։ Բացարձակապէս պէտք է որ կրէք ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցը, որ կէս դարէ ի վեր տարածուած է աշխարհի բոլոր հրապարակներուն վրայ, ուր անհուն հռչակ մը չահած է՝ շնորհիւ իր լուրջ և անթերի յօրինուածքին։ Ժամագործական գիտութեան կատարած ամենավերջին յառաջդիմութեանց բարձրութեան վրայ գտնուող սոյն ժամացոյցը ճշդութեան հրաշալիք մըն է պարզապէս։ Իր գերազանցութեամբ, իր հիանալի տեւականութեամբ, և իր ուրիշ ապացուցուած յատկութիւններով կը միացնէ նոյն կարգի բոլոր արտադրութիւնները, որոնց մէջ հետեւաբար գերակայութիւնն անվիճելի կերպով իրեն սեպհականել կը յաջողի։ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցներու արժանացած ընդհանուր գնահատման ամէնէն պերճախօս ապացոյցները կ'ընձեռեն գիտական մարմիններ, նաւատորմերու հրամանատարներ և սպայակոյտեր, բժշկական արշաւախումբեր, երկաթուղեաց ընկերութիւններ, եւն. եւն., որոնք ամենուրեք և այլամերժօրէն ընդունած են Լոնժին ժամացոյցներու գործածութիւնը։ Վերջապէս կարեւոր է յաւելուլ թէ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցներու բարձր համբաւը նուիրագործող վարձատրութիւնք բազմաթիւ են, որոնցմէ կը բաւէ յիշել մի քանին.
ԱՆՎԷՐՍ. — Պատուոյ մեծ վկայագիր՝ 1885
ԲԱՐԻԶ. Մեծ մրցանակ 1889
ԺԸՆԵՎ. — Արտաքոյ մրցման Անդամ ժիւրիի՝ 1896
ՊՐԻՒՍԷԼ. — Մեծ մրցանակ 1897
ԹՈՒՆ. — Արտաքոյ մրցման, Անդամ ժիւրիի՝ 1899
ԲԱՐԻԶ. — Մեծ մրցանակ 1900
ՄԻԼԱՆ. — Մեծ մրցանակ 1906
Եւն. եւն. եւն.
ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՔ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՆԱՍԻՊ Խ. ՃԷՋՎԷՃԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
Կ. Պոլիս, Մահմուտփաշայի փողոց թիւ 44-46 Մեծ-Շուկայ
Կը գտնուի բոլոր ժամացոյցի վաճառատուններուն մէջ
Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուի նաեւ ամէնէն ընտիր և ամենաձեւ թերթ մը ոսկի շղթաներու և գոհարեղինաց, ինչպէս մատանիներ, քայրեր, զեր, ապարանջաններ եւն. եւն.։ Ցանձնարարութիւնք եւ կ'ընդունուին։

ՆԷՍԹԼԷՅԻ ԿԱԹՈՎ ԱԼԻՒՐ
ԱՅՍ ԱԼԻՒՐԸ ԱՆԽԱՐԴԱԽ ԶՈՒԻՑԵՐԻԱԿԱՆ ԿԱԹՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԸԼԼԱԼՈՎ, ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ, ՏԱՓԱՀԱՍՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՊԱՔԻՆՈՂՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՄԵՆԱԼԱՒ ՍՆՈՒՆԴՆ Է
ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ԴԵՂԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑՆԵՐՈՒ, ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑՆԵՐՈՒ ԵՒ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՆ Է ՊՈԼԻՍ, ՍԻՐՔԷՃԻ, ԽՈՐԱՍԱՆՃԵԱՆ ԽԱՆ ՃՈՐՃ ՊԷՑՖԸՐ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ